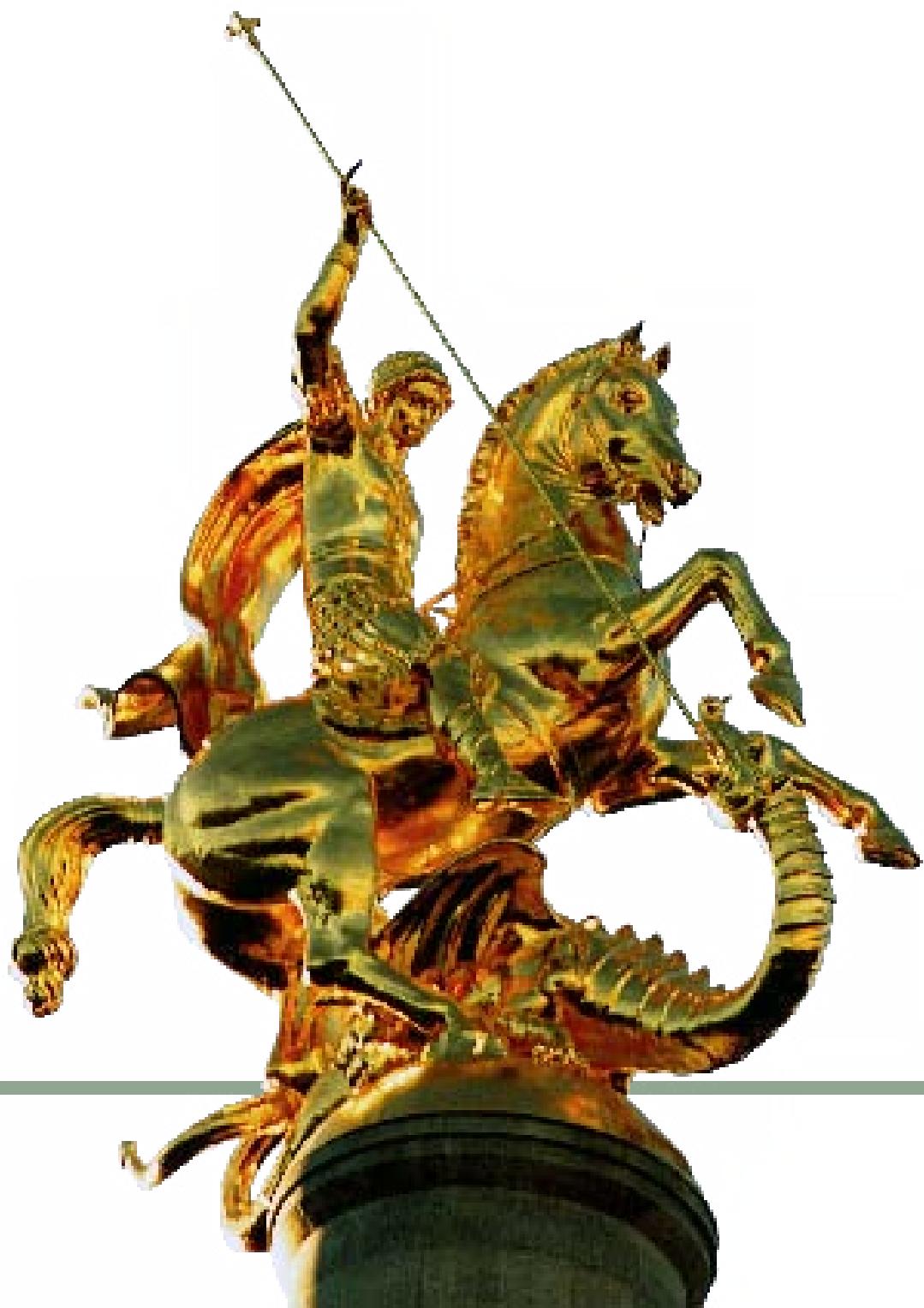

საქართველო
сакартвело

#2 (9) 2010

საქართველო сакартвело

სარჩევი

8 ქართულ სათვისტომოთა ფორუმი
Форум грузинских диаспор

10 დევნილთა გზავნილს უკრაїნაში მცხოვრები
ქართველებიც შეუერთდნენ
До послання біженців приєднались грузини, що
проживають в Україні

12 «სისხლი»
«Кровь»

16 აფხაზეთი - ეს საქართველოა...

ЗМІСТ

18 საბავშვო გეერდი

20 მეგობრობის ხიდები
Голоси дружби

26 ნათება (ფიქრები გამოფენის შემდეგ)
Сияво (думки після виставки)

30 ლუგანსკის ქართველები: საბოგაფოების შექმნის მასალა
Грузини луганщины: История создания
громади

35 საქართველო სტუმრის თვალი
Грузія очима гостя

უპრაინდს ქართველთა
ასოციაცია «იბერიელი»
უპრაინდს კულტურისა და
ტურიზმის სამინისტროსა
და საქართველოს საელჩოს
მხარდაჭერით წარმოგიდგინდ
ქართული კულტურულ-
საზოგადო და სამეცნიერო
ცენტრი „იბერიელი“-ს 15
წლისთავისადმი მიძღვნილ
საზეიმოო კონცერტს.

ଓফিশেল সাপ্তাহিক
৩০ আক্টোবর 2011 নং

АСОЦІАЦІЯ ГРУЗИН УКРАЇНИ
«ІБЕРІЕЛІ»
ПРИ ПІДТРИМЦІ
МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ
І ТУРИЗMU УКРАЇНИ ТА
ПОСОЛЬСТВА ГРУЗІЇ В
УКРАЇНІ
ПРЕДСТАВЛЯЄ
УРОЧИСТИЙ КОНЦЕРТ,
ПРИСВЯЧЕНИЙ 15 РІЧЧЮ
ГРУЗИНСЬКОГО КУЛЬТУРНО-
ОСВІТНЬОГО ЦЕНТРУ
«ІБЕРІЕЛІ»

БУДИНОК ОФІЦЕРІВ 30 КВІТНЯ 2011 РОКУ

კულონაც უკრნალის დამტეუქნებლებს, მის მკითხველებს უკრნალ «საქართველოს» წარმატებას, იმედი მაქეს, რომ იგი მომავლშიც შეინარჩუნებს «წლის საკუთხესო» უკრნალის წინდებას. «საქართველო» შექმნილია, არა მხოლოდ ქართველებისთვის, არამედ უკრანელი ხალხისთვისაც.

ରାଜ ଶ୍ରେଷ୍ଠଙ୍କ କ୍ଷାରତ୍ଵେଳି ରା ଉପରାନ୍ଧେଲି ବାଲ୍ପେଦିଲୁ
ସାମରମଦାଗଲୁ ଉରତୀଏତାନବାସ, ରନ୍ଧେଲ୍ଲିପ ଉରାଦିପୁଣ୍ୟାଦ
ମୁଦାମ ଗନ୍ଦିଶାକୁତର୍ଯ୍ୟଦୂଲ୍ଲି ପୁଣ, ଦୁର୍ବେଳିବୋଇ, ଓହି ଅରା ତୁ ଉନ୍ଦର
ଗାଗର୍ଦ୍ଧେଲ୍ଲାଇସ, ଅରାମ୍ଭେ କିମ୍ବାର୍ଥ ଉତ୍ତରି ମାଦାଲ ବାରିଲ୍ଲିଶି ଉଚ୍ଛଦ
ପିନ୍ଦା ଆପଣିଲ୍ଲାଇ. ଶ୍ରେଷ୍ଠଙ୍କାଲୀ, „ସାଫାରତ୍ଵେଳି“ ରା ସାତପିଲ୍ଲିଶମ
„ପିଲାରିଲ୍ଲାଇ“ ବେଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠଙ୍କ ଅଥ ମିଦିବାନ୍ତ ମିଲାଶୁର୍ଜିବା.

გისურვებთ წარმატებულ საქმიანობას, მჯერა რომ თქვენმართლაც შეძლებთ ქართველ და უკრაინელ ხალხებს შორის კულტურათა დიალოგის გაზრდელებას, ქართული კულტურის პოპულარიზაციას უკრაინაში, იმ ქვეყანაში, რომელიც დიდი დავით გურამიშვილის ნაფთსაცუდელი აგარება.

საქართველოს სახელმწიფო მინისტრი დიასპორის
საკითხებში
მიუწოდეს (პაპანა) თავითავა

Вітаю з успіхом
«Сакартвело»!
Вітаю та висловлюю
свою щиру повагу до
усіх представників
грузинської діаспори
в Україні «Іберієл»
та усіх грузин, що
проживають в Україні.
Мені добре відомо про
діяльність «Іберієл».
Результатом вашої

та любові до Грузії є те, що сьогодні українці добре знайомі з грузинською культурою, ви гідно продовжуєте ту справу, основу якої створили наші предки.

Вітаю засновників та читачів журналу «Сакартвело» з його успіхом. Сподіваюсь він і в майбутньому збереже звання «найкращого видання року». «Сакартвело» створений не тільки для грузин, але і для українців.

Стосовно майбутніх відносин Українського та Грузинського народів, що завжди були визначними, природно – вони не тільки повинні продовжуватись, а й перейти на наступний рівень. Журнал «Сакартвело» та діаспора «Іберіелі» слугують саме цій цілі.

Бажаю успішної діяльності, вірю, що ви справді зможете продовжити діалог культур між грузинським та українським народами, популяризацію грузинської культури в Україні, країні – яка стала притулком великого Давида Гурамішвілі.

Державний Міністр Грузії по справам діаспори
Мірза (Даруна) Лавітая

ძვირფასო თანამემამულებო!
გილოცავთ დამდეგ ახალ
წელსა და შობის ბრწყინვალე
დღესასწაულს!

დაე, 2011 წელი პირადად
თქვენთვის, თქვენი ოჯახისა და
ახლობლებისათვის ყოფილიყოს
განსაკუთრებული წარმატების,
ბედნიერების, ჰარმონიის,
ხვავისა და ბარაქის მომტანი.

აგრეთვე გისურვებთ, თითოეულ
თქვენგანს ახალი ენერგიითა
და სწრაფვით ჯეროვანი
წვლილი შეგებნოთ საყვარელი
სამშობლოს აღმშენებლობის
საქმეში. დაე, ბედი და იღბალი
ყოფილიყოს თქვენი მუდმივი
თანამდევი, — რათა მალევე
დაბრუნებოდეთ მშობლიურ
კერას!

მრავალებმიერ ისმოდეს გამარჯვების სიმღერა
თქვენს ოჯახებსა და სრულიად საქართველოში!
მუდამ გფარავდეთ უფალი!

საუკეთესო სურვილებით,
გრიგოლ ქათამაძე
საქართველოს სრულუფლებიანი და საგანგებო ელჩი
უკრაინაში

Шановні співвітчизники!
Вітаю Вас з Новим Роком та
Різдвом Христовим!
Нехай 2011 рік принесе
вам, вашим сім'ям та
друзям значні успіхи, щастя,
гармонію та добробут.
Щиро бажаю, щоб кожен
з вас з новою енергією
та завзяттям зробив
свій внесок в розбудову
улюбленої Батьківщини.
Нехай удача та наснага
постійно супроводжують
vas, аби якомога скоріше
повернутись до рідного
краю!

Нехай завжди лунає
переможна пісня у ваших
оселях та по всій Грузії!

Нехай Господь Бог оберігає вас!

З найкращими побажаннями,

Грігор Катамадзе
Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в
Україні

ქართულ სათვისტომთა ფორумი

ანი სორდია

ФОРУМ ГРУЗИНСЬКИХ ДІАСПОР

Ані Сордія

ერაობის ქართველთა ასოციაციის ინიციატივით, მიმდინარე წლის 22 მაისს, უკრაინის შენარაღებული ძალების ოფიციალური სახლის საკონფერენციო დარბაზში, ქართული სათვისტომოების ფორუმი გაიმართა. ფორუმს 14 ოლქის 26 წარმომადგენელი დაესწრო. დღის წესრიგში სხვა მნიშვნელოვან საკითხებთან ერთდ განიხილა სრულიად უკრაინის საზოგადოებრივი გაერთიანება „გეორგია“-ს პრეზიდენტად ერთხმად აირჩიეს ბესიკ შამეგი ვიცე პრეზიდენტებად კი – ზურაბ ქირია და სოსო ჩიჩია. ახლადარჩეულმა პრეზიდენტმა შეკრებილ საზოგადოებს ნდობისათვის მაღლობა მოახსენა და სამომავლო გეგმები გააცნო. უკრაინაში მცხოვრები ქართველები უკვე გაერთიანებული შეიტანენ თავიანთ წვლილს ქართულ-უკრაინული ურთიერთობების განვითარების საქმეში, ქართული კულტურისა და ტრადიციების პოპულარიზაციის საქმეში. ფორუმის დასრულების შემდეგ დიდ საკონცერტო დარბაზში ქართული სიმღერის პარველი ფესტივალი გაიმართა, სადაც ქართული კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის კოლექტივებთან ერთად მონაწილეობას იღებდნენ, უკრაინის სხვადასხვა რეგიონიდან და საქართველოდან ჩამოსული

გვუფს, რომლებიც გულმოღინედ ცდილობენ ქართული ღირებულებების შენარჩუნებასა და განვითარებას. ფორუმის მონაწილეებმა სრულიად უკრაინის საზოგადოებრივი გაერთიანება „გეორგია“-ს პრეზიდენტად ერთხმად აირჩიეს ბესიკ შამეგი ვიცე პრეზიდენტებად კი – ზურაბ ქირია და სოსო ჩიჩია. ახლადარჩეულმა პრეზიდენტმა შეკრებილ საზოგადოებს ნდობისათვის მაღლობა მოახსენა და სამომავლო გეგმები გააცნო. უკრაინაში მცხოვრები ქართველები უკვე გაერთიანებული შეიტანენ თავიანთ წვლილს ქართულ-უკრაინული ურთიერთობების განვითარების საქმეში, ქართული კულტურისა და ტრადიციების პოპულარიზაციის საქმეში. ფორუმის დასრულების შემდეგ დიდ საკონცერტო დარბაზში ქართული სიმღერის პარველი ფესტივალი გაიმართა, სადაც ქართული კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის კოლექტივებთან ერთად მონაწილეობას იღებდნენ, უკრაინის სხვადასხვა რეგიონიდან და საქართველოდან ჩამოსული

მომღერლები. ფესტივალის საგანგებო სტუმარი ვი ჯეოსტარი-2009 წლის ფინალისტი ვაჟა მანია გახლდათ. უკრაინის ქართველთა ასოციაციის პრეზიდენტმა ბესიკ შამეგი უკრაინის კულტურისა და ტერიტორიული სამინისტროს საპატიო სიკელები გადასცა ქართული კულტურის ცენტრის ქორეოგრაფ მაღაზის ელიავასა და მომღერალ ვაჟა მანიას. ”კულტურის დამსახურებული მოღვაწის“ მედალი გადაეცა ქართული ხალხური ცეკვის ანსამბლ „იბერიილი“-ს ხელმძღვანელს მაკა ლომსაძეს. საღამოზე სასიამოვნო ატმოსფერო სუფევდა, დამსწრე საბოგადოებას საჩერად გადაეცა უერნალ „საქართველოს“ ახალი ნომერი. ჩვენი რედაქცია რწმენას გამოთქვამს, რომ გაერთიანება „გეორგია“ ძალისხმევას არ დაიშურებს მრავალი სასიკეთო საქმის გასაკეთებლად.

об'єднання Бесіка Шамугія, віце-президентами - Зураба Кіріა та Сосо Чочія. Новообраний президент подякував присутнім за довіру та ознайомив їх з планами на майбутнє.

Грузини, що проживають в Україні, вже зроблять свій спільній внесок у розвиток грузинсько-українських відносин, популяризації грузинської культури і традицій.

Після форума у Великому концертному залі відбувся Перший фестиваль грузинської пісні, де разом з колективом грузинського культурно-освітнього центру також приймали участь співаки з різних регіонів України та Грузії. Спеціальним гостем фестивалю був фіналіст «Джеостар-2009» – Важа Манія. Президент Асоціації грузин України Бесік Шамугія вручив почесні грамоти Міністерству культури і туризму, керівнику грузинського культурного центру – Малхазу Еліава та співаку Важі

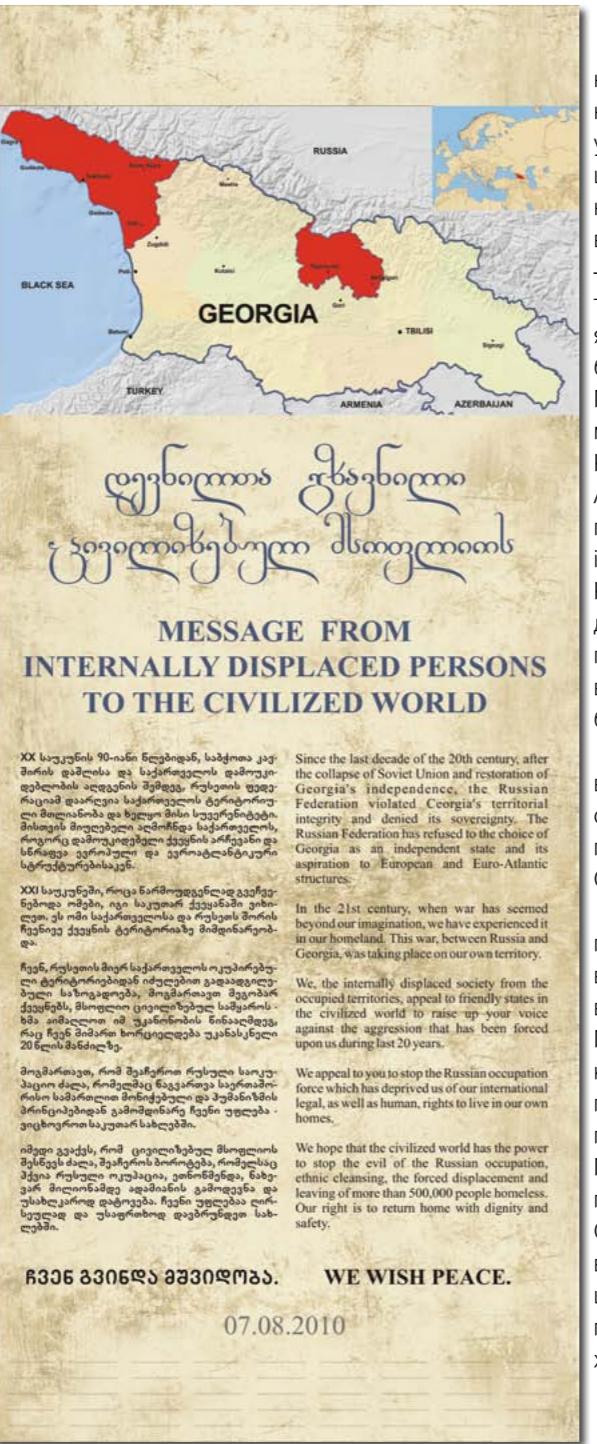

Манія. Медаль «Заслуженого діяча культури» була передана керівнику Ансамблю грузинського народного танцю «Іберіелі» - Маці Ломсадзе. Приємна атмосфера царила на вечорі, присутнім роздали новий номер журналу «Сакартвело». Наша редакція має велику надію, що об'єднання «Георгія» не пожаліє сил для багатьох корисних справ.

დევნილთა გგავნილს უკრაინაში მცხოვრები ქართველებიც შეუერთდნენ

ДО ПОСЛАННЯ БІЖЕНЦІВ ПРИЄДНАЛИСЬ ГРУЗИНИ, ЩО ПРОЖИВАЮТЬ В УКРАЇНІ

ფსახტეთიდან და სამაჩაბლოდან დევნილნი, ქსაგუთარ მიწა-წყალზე დაბრუნების იმედით, სხვადასხვა ქვეენიდან ცდილობენ თავისი წვლილი შეიტანონ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის საქმეში. იძულებით გადაადგილებულ პირთა მოთხოვნა - დაუყონებლივ დატოვონ ოკუპირებული ტერიტორიები რუსეთის ე.წ. სამშვიდობო ძალებმა - უცვლელი რჩება. სწორედ ამ შინაარსისა დევნილთა განვითარო, რომლის ადრესატიც შეითლის ცივილიზაციული სამყარო გახდავთ. საქართველოში ლტოლვილთა აქცია მიმდინარე წლის 18 სექტემბერს დაიწყო და შემდეგ მსოფლის 10 ქალაქში (პარაბი, კარენბაგენი, კალაბრია, ბერლინი, რიგა, მადრიდი, ათენი, ნიუ-იორკი, სტამბული) გაიმართა. გრანილს - «დევნილთა განვითარო ცივილიზაციულ სამყაროს», სტამბულის შემდეგ კიევშიც შეერთდნენ. ქართული დიასპორის წარმომადგენლებმა თავისი პოზიცია დააფიქსირეს. მათ ტკივილი არ განეცემიათ - თითოეული მათგანი საკუთარ სახლში დაბრუნებაზე ცყნებობს. გრანილი, რომელმიც დევნილები რუსული საოცებაციო ჯარების გაყვანასა და საკუთარ სახლებში დაბრუნებას მოითხოვნ, ხელმოწერების დასრულების შემდეგ გაეროს გაეგზავნება. თუ რა გამოხმაურებას პპოვებს დევნილთა მიმართვა, ამას მომვალი გვიჩვენებს, ხოლო ლტოლვილთა პოზიციის დაფიქსირება, თავისთავად მნიშვნელოვანი ფაქტად მიგაჩნია. იმავე დღეს საქართველოს საელჩოში კიევის ქართული კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის მოსწავლეებმა თეატრალიზაციული წარმოდგენა - „შვიდიბის ჩიტები“ აჩვენეს. წარმოდგენა აფხაზეთა და სამაჩაბლოში განვითარებულ მოვლენებს, რუსულ აგრძესიასა და კონფლიქტებს შევიდობინი გზით მოგვარებას ეხებოდა. ორისიძეების დამდგმელი რეჟისორის ნათა რობაქეძე, ხოლო სამაცატრო ხელმძღვანელი - მაკა ლომსაძე.

Біженці з Абхазії та Осетії, що мають надію повернутися а свою землю з різних країн, намагаються зробити свій внесок відновлення територіальної ілісності Грузії. Їхня вимога – егайне виведення російських військ з окупованих територій залишається незмінною. Саме такого змісту петиція, адресатом якої є цивілізований світ. Акція іженців почалась 18 вересня в Грузії і продовжилась у десяти містах світу (Париж, Копенгаген, Алабрія, Берлін, Рига, Мадрид, Фіні, Нью-Йорк, Стамбул). До акції після Стамбулу приєднались Грузини, що проживають в іншій країні. Представники грузинської діаспори зафіксували свою позицію. Їхня біль не гасне, вони се ще мріють про повернення на атацівщину.

Петицію, в якій біженці вимагають виводу російських військ з Грузії та вого повернення на батьківщину, після підписання передадуть до ООН.

Який відгук вона отримає – окаже майбутнє, але сам факт икладення позиції біженців – вже артий уваги. В той же день у Посольстві Грузії в Україні учні

культурно-освітнього центру

представили театралізовану

остановку «Голуби миру».

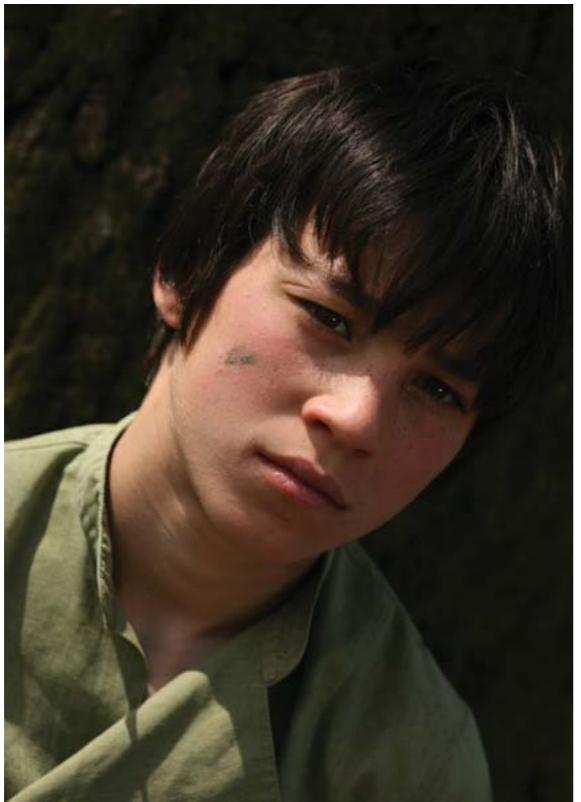
постановка відображала
одії в Абхазії та Південної
Осетії, російську агресію та

регулювання конфлікту мирним
шляхом. Постановник-режисер
представлення – Натія Робакідзе,
удожній керівник – Мака Ломсадзе.

«ՏՈՒՏԵՐՈ»

«KPOB»

2010 წლის გაზაფხულს საქართველოს ერთ-ერთ ულამაზეს კუთხეში, გურიაში, მნიშვნელოვანი ორნისძიება ჩატარდა. გამოჩენილი ქართველი მწერალის - ნოდარ დუმბაძის ნაწარმოების მიხედვით, ფილმის - „სისხლი“ გადაღებები დასრულდა.

ფილმის რეჟისორი — უკრაინელი სტუდენტი, ახლა კი უკვე კიევის, ი.კ. კარპენკო — კარის სახელობის, კინოს, თეატრისა და ტელევიზიის ეროვნული უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული ირინა პრავილოვი და ფილმის გადამღები გვუფი გურიაში, ჩოხატაურის რაიონის სოფელ სიღისთავში მუშაობდნენ, სადაც ნოდარ დუმბაძის ნაწარმოებების გმირთა შთამომავლები დღემდე კხოვობდნენ.

ყველაფერი კი ახალგაზრდა უკრაინელი რეჟისორისთვის, მწერლის შემოქმედების გაცნობით დაიწყო, რომელზეც დიდი გავლენა იქონია ნოდარ ღუმბაძის ნაწარმოებებმა. მოთხოვთ „სისხლი“ ახალგაზრდა ლჟისორში

Навесні 2010 року відбулася важлива подія. В Західній Грузії пройшли зйомки фільму «Кров» за однійменним оповіданням видатного грузинського письменника Нодара Думбадзе. Режисер – українська студентка, а тепер вже й випускниця, Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І.К.Карпенко-Карого - Правило Ірина. Знімальна група працювала в Гурійському селищі Хідіставі Чохатаурського району, де й досі проживають нащадки героїв оповідань Нодара Думбадзе.

А почалось все зі знайомства молодого режисера із творчістю письменника. Неабияке враження справили його твори на українську дівчину. Зачепило за живе оповідання Н.Думбадзе «Кров». Режисерка здогадувалась, що твори Н.Думбадзе екранизували ще за його життя. Адже грузинське кіно широко відоме в світі і були часи, коли його активно знімали. Не

დიდი აღფრთოვანება და ემოცია გამოიწვია. ნაწარმოების გაცნობამდე მან კარგად იცოდა, რომ დუმბაძის შემოქმედების ეკრანიზაცია, ჯერ კილივ მისი ცხოვრების პერიოდში კეთდებოდა.

ქართული კინემატოგრაფია განთქმულია მსოფლიოში და იყო დრო, როდესაც უცხოელი რეჟისორებიმას აქტიურადიღებდნენ. მიუხედავად ამისა, ქართველი პოეტის მოთხოვების თემატიკა დღესაც აქტუალურობას არ კარგავს და დიდ ინტერეს იწვევს საზოგადოებაში. სწორედ ამიტომ მან ფილმზე მუშაობა ქართველი ერის გაცნობით დაიწყო. ის შეხვდა საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩს უკრაინაში - ბატონი გრიგოლ ქათამაძეს და გააცნო ფილმის გადაღების იდეა. უკრაინის ელჩმა თავიდანვე მხარი დაუჭირა ახალგაზრდა რეჟისორს და დახმარება აღითქვა.

კიევის გადამღები ჯგუფი სოფელ ხიდისთავში, ბაბუა ქიშვარდის სახლს ორი თვის განმავლობაში სტუმრობდა, სადაც ახლა ნ. ლუმბაძის ნათესავები (დეიდის - დარეჯან ჩიგოგიძის შვილი თამაზ ჩიგოგიძე ოჯახთან ერთად) ცხოვრობდნ.

უკრაინელი სტუმრები აღაფრთოვანა
ხიდისთავის მცხოვრებლების ძველი და ახალი
თაობების ურთიერთობათა სიმარტივემ, მათ
გულწრთოლობამ და შინაგანმა კულტურამ.

ფილმის გადაღების პროცესი ქართული ტელეკომპანიით გაშექდა და სპეციალური სიუჟეტის გაკითხა.

მთავარ როლებში თამაშობდნენ - სოფელ

зважаючи на це режисер розуміла, що теми оповідань грузинського автора актуальні й сьогодні. І вона взялась до роботи. Спочатку познайомилась з вірними представниками грузинського народу в Україні... Серед них в першу чергу з Надзвичайним та Повноважним Послом Грузії в Україні – паном Гріголом Катамадзе. Посол одразу підтримав молодого режисера. Коло друзів ставало ширшим кожного дня.

Заручившись підтримкою грузинських друзів та своїх рідних, виrushili до маєтку дідуся Кішварді* (зараз там проживають рідні Н.Думбадзе – син рідної тітоньки Даріджан Чигогідзе – Тамазі Чигогідзе з родиною).

Партнерами стали - Посольство Грузії в Україні, Асоціація грузин України «Ібірієлі», Міжнародні Авіалінії України, тбліська кініматографічна знімальна група «Сінетех», Тбліський Університет кінематографії і звичайно Альма-Матір - київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І.К.Карпенко-Карого.

Усі були сповнені надії, що все складеться, як треба. Заздалегідь знали, що будуть виникати усілякі труднощі, і що треба буде їх долати, і треба буде допомагати по суті, а не так, загалом. Особливо, це відчували в Хідістраві, там вже чекали на приїзд киян, чекали на зйомки. Усі запаслись терпінням та мужністю. Всіх чекало два місяці життя в будинку Кішварді, який мав перетворитися на знімальний майданчик.

Гостей з України вразила природність стосунків старшого й молодого покоління

ხიდისთავის მაცხოვრებლები: იულია ბებიის
როლში - ნარგიზა დოლიძე, ბაბუა - ზაური
სიხარულიძე, შვილიშვილი - გერუნდი ჩიგოგიძე,
ეპიზოდებში — ბაგშვები და მოზარდები
ხოხარაურის რაიონიდან.

ფოლმის გადაღების პროცესში ამინდის
ცვალებადობამ მეტ—ნაკლებად მცირე
დაბრკოლებები შექმნა, თუმცა ესეც ბუნებრივია.
გააზაფხულის წვიმა მოდიოდა და ნოდარ დუმბაძის
მუზა—ნანატრი მზე ხანდახან თუ გამოანათებდა.
მის ბევრ ნაწარმოებში ხომ მზეს ვხედავთ,
მზეს მშვიდობის, სიკეთის, სიყვარულისა და
სილამაზის თასაბამს.

...კინებატოვგრაფია მდიდარია ხელოვნური და
სუროვატული ცხოვრების შესახებ გადაღებული
ფილმებით. პრიორიტეტული, პროფესიული და
ტექნიკური თვალსაზრისით, ამ ნამუშევართა
შექმნაში ეჭვის შეტანა არ შეიძლება, მაგრამ
ცხოვრებისეული პრობლემების ხელოვნური
არსებობას მოაჯევს მათი არანაკლებ ხელოვნური

жителів Хідіставі, їх відвартість, щирість, веселість й безмірне почуття любові до своєї домівки. Вражало щире бажання бути потрібними. В спілкуванні були присутні вдячні спогади про самого Нодара Думбадзе, про геройв його оповідань, а вірніше їх прототипів. Завітала на зйомки й знімальна група тбіліського національного телевізійного каналу, яка зробила дуже гарний репортаж з місця подій. Місцева влада Чохатаурського району в особі Мамуки Долідзе, була весь час на зв'язку, підтримувала й допомагала.

Кияни всім дуже вдячні. І зараз усі разом очікуємо на фільм. В головних ролях знімались жителі селища Хідіставі: у ролі бабусі Юлії – Наргіза Долідзе, дідуся – Заурі Сіхарулідзе, онука – Герундій Чігогідзе, в епізодах – діти та дорослі з інших селищ Чохатаурського району.

Якщо говорити про перешкоди вони теж були природніми, бракувало сонячних днів. Йшли весняні дощі. Сонечко ставало таким бажаним, говорили про нього, як про творче натхнення самого Нодара Думбадзе. Адже в багатьох

ამონია

ამ შემთხვევაში კი, გულწრფელი და
მოყვარული გულების კონფლიქტი იხსნება.
ურთიერთპატივისცემისა და ადამიანის არჩევანის
უფლების დაცვის გზით - ბაგშვისა, რომელიც
ჩვენს თვალწინ იზრდება... ეს - სისხლის უდიდესი
სიძლიერის, მისი ძახილის ისტორიაა...

ფილმის პარტნიორები არიან საქართველოს საელჩო უკრაინაში, უკრაინის ქართველთა ასოციაცია „იბერიელი“, უკრაინის საერთაშორისო ავიახაზები, თბილისის კინემატოგრაფიული გადამღები ჯგუფი „სინეტექი“, თბილისის კინემატოგრაფიული გადამღები ჯგუფი „სინეტექი“, თბილისის ინსტიტუტი და ალმა-მატერი - კიევის, ი.კ. კარბენკო - კარის სახელობის, კინოს, თეატრისა და ტელევიზიის ეროვნული უნივერსიტეტი.

ფილმის „სისხლი“ შემოქმედებითი ჯგუფი

твorchах письменника ми зустрічаємось із сонцем.

Мир, доброту, любов і красу, які врятають світ, - зустріли кияни в Хідіставі.

...Багато сьогодні створено кіноробіт про штучне, сурогатне життя. В приорітетному, професійному, технічному сенсі, щодо виконання цих робіт, не виникає сумнівів. Та штучне існування неприродних життєвих проблем викликає не менш штучне пародійне їх розв'язання.

В даному ж випадку конфлікт щирих, справжніх люблячих сердець вирішується природнім шляхом. Шляхом взаємоповаги та захисту права вибору людини – дитини, яка дорослішає у нас на очах... Ця історія про незбагнену силу крові, про її поклик...

*Незабаром фільм буде готовий до перегляду.
Творчий колектив фільму «Кровь»*

პასპორტის მიღების გამარტივებული სერვისი

აფხაზეთი - ეს საქართველო . .

“ო, ეს მშვენება დიდოსტატის დანახულია!
მჩეს და სიყვარულს იფარებდა ფარად ქართველი
-უსც ქართული ხელოვნების გაზაფხულია
მარად ახალი, მარად ძველი, მარად ნათელი?”

ვიქტორ კერენბახი

... არიან ქვეყნები, სადაც სილამაზე უპირატესად არც ითვლება, რადან ყველა ლამაზია. მოგზაურები ამას ერთხმად ამბობენ საქართველოზე...
დიახ, ეს საქართველოა ...

იმ დღეს აფხაზეთში უცნაურად დელავდა ზღვა...
აგვისტოს აისი აფხაზეთის ბლვის სანაპიროს თვალს არიდებდა. ირგვლივ უწვეულო სიმშეიდე სუფევდა, როგორც არასდროს. მშის სხივები ყველა თათის სარკმელთან იჯრებოდა და კიდევ ერთ მშენდობის დილას ჩუქნიდა აფხაზეთს, დილას საქართველოსთან ერთად.

რომ არა აგვისტოს ერთი საბედისწერო დღე... აფხაზეთი კვლავაც განაგრძობდა საქართველოს იმპულსით ფეთქვას. მაგრამ... თითქოს კარგი მიმდგარი უძრდებულებას გრძნობს. იმ დღეს აფხაზეთის მშის სხივები და ბლვის სანაპიროც კი მოწვენებით სიმშეიდეს შეეპურო. შიშის ერთმანეთის დაპირისპირებისა.

გათხნდა, ქალაქში მოძრაობა შეიმჩნევა. ყველა სადაც მიიჩნერის. სოხუმის ქუჩები, კაფე-ბარები, სანაპირო გადატვირთულია დამსვენებლებით. ქალაქს უამრავი ტურისტი სტუმრობს. შვი ბლვის სანაპირო აჭრელებულ ყვავილების თაიგულს მოგაგონებთ. აქ მრავლად შეხვდებით აფხაზებისა და ქართველების შერეულ ოჯახებს, ნათესავებს, მეგობრებს. აქ ვერ ნახავთ მოწვენილ სახეებს. სოხუმი სტუმრების დასხვედრად და საბრევი სეზონის მზადა. ქალაქში სიცოცხლისა და ამასთანავე გაურკვევლობის მკვეთრი იმპულსი იგრძნობა.

სანაპიროს თუ გაუყვებით, აქვე, ახლო-მახლოს ყველასთვის გარგად ცნობილ კაფე “პინგვინს” შეამჩნევთ,

სადაც ქართველ და აფხაზ შეყვარებულ წყვილებს მრავლად ნახავთ. ერთ-ერთ კუთხეში მდგარ მაგიდასთან თვალს მოკრავთ აფხაზ გოგონასა და მასზე შეყვარებულ ქართველ ბიჭე, რომელთა სახეებს კმაყოფილების ღიმოლი გადაკრაგს, ორივეს თვალებზე სიყვარულისა და ერთგულების მშერას ამოიკითხავთ, თუმცა მთ სახეებზე ფერმკრთალი და ნაღლიანი შტრიხები მაინც ივევეთება. ყველას და ყველაფერს რაღაცის უცნაური მოლოდინი შემჩნევია .... თითქოს ბლვის ტალღების აძობოქრებულმა მღელვარებამ მოსალოდნელი უძრდეულება გაიზარეს. უცებ მშის სხივები შთანთქეს ჩანაცვებულმა ღრუბლებმა. ბუხება უბედურების დასაწყისით გაჟღენილა ...

დრო წამიერად შეჩერდა... ირგვლივ ჩამოწევა წყვდიადი, რაღაცამ უეცრად იწყო გუგუნი, ტყვიების სროლის ხმამ და შემზარავმა გრუბუნმა ცეცხლის ალში გახვია სოხუმი... ბლვის სანაპირო, რომელიც რამდენიმე წელის წინ ფერადი ყვავილების თაიგულს მოგაგონებდა, ომის ველად ქცეულა. ომილი ტირილმა და ოხვრამ შეცვალა, მეგობრობა მტრობამ. ქალაქი, რომელიც აფხაზებისა და ქართველების მშებლოურ კერად ითვლებოდა, სადაც ერთის სადღეგრძელო ითქმებოდა, წამებმა ერთმანეთს დაპირისპირა და უცხონი გახადა. აქ ნახავდი მიმოფანტულ ცხედრებს, უბატრონოდ მიტოვებულ და გადამწვარ სახლებს. თვეების მანძილზე ტყვიის ზუგუნსა და კვამლის ბოლში გახვეული აფხაზეთი

გაოხებულ, ფუძემორყეულ და მიტოვებულ ნასახლარს დამსგავსებია. მრავალსაუკუნოვანი ტრადიციისა და ისტორიების მატარებელი ხლოს მათა სისხლისმღვრელი ომის მონაწილე გახადა. ქართველებისა და აფხაზების ურთიერთობას ბზარი გაუჩნდა.

ეს აფხაზეთია. . . . .

დიახ, ეს საქართველო... საქართველო უახლესი წარსულით!!!

შიში, რომელიც არსებობდა გამართლდა...

საქართველო ორად გაიყო - ენგურს გაღმა და ენგურს გამორგმა.

ომმა ყველას და ყველაფერს თავისი დაღი დაასხა. ხელოვნერად შექმნილმა ბარიგადებმა აზრთა და ინტერესთა დაპრისპრება გამოიწვა. იქ ენგურს გაღმა, ჩრდილოელი მეტობლის კლანჭებში მოწვევდეული, მკერდმოჭრილი ბატარა საქართველოა..

ომი, რომელიც 13 თვე და 13 დღე გრძელდებოდა 27

ლელა პიკალეიშვილი

სექტემბერს სოხუმის დაცემით დამთავრდა. . . ამ ომმა ყველას ტავიოლი და მოუშესებელი ჭრილობა მიაყენა. მას მერე 18 წელმა განვლო, 18 მღელვარე აგვისტომ. აფხაზეთი საქართველოს გარეშე იღვიძებს, იძინებს, სუნთქავს, თუმცა საკუთარ სხეულს მოკვეთილი სიმშვიდეს ვერ ღირსებია.

და მაინც...

18 წლიან ტკივილს ერთადერთ იმედს მომაგალი თაობა უსახაეს, თაობა, რომელმაც დაშვებული შეცდომების გამოსწორება, პატებადა და ნიდის აღდგენა უნდა შესძლოს. დრომ სიმართლის გზის კარიბჭეზე მიგვიყვანა, გზის, რომელსაც შერიგების გასაღები ქვია.

21 საუკუნის ახალგაზრდებს მეტი პასუხისმგებლობა და საკითხისადმი უფრო ფრთხილი მიდგომა მართებს.

საჭიროა ახალი ხედები. აფხაზებსა და ქართველებს შორის უნდა შედგეს შეხვედრები, უნდა დამყარდეს კომუნიკაციები, უნდა მოხდეს ინფორმაციის გაცვლა და ერთმანეთის ინტერესების გაზიარება. უნდა შეეძლოთ წარსულის დავიწყება და იმ მწარე რეალობის გაანალიზობა, რაც ამ შეცდომამ მოგვიტანა.

ერთი რამ უდავოა. . .

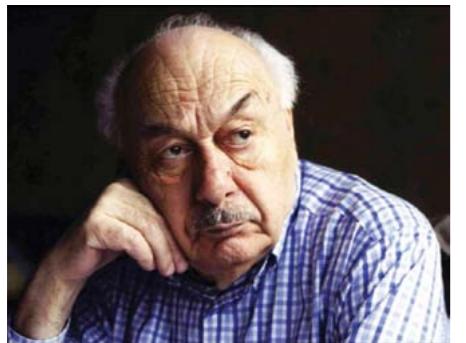
ჩვენ ერთნი ვართ - ენგურს გაღმა და ენგურს გამოღმა. ვერანაირი ე.წ საბრევები ქართულ თვითმყოფადობასა და ერთობას ვეღარ გაყოფს.

“აფხაზეთო, ბევრი კარვი მოყმის გამდეღლო, ამორძალი ხარ, მკერდმოჭრილი უსაქართველოდ”.

საბავშვო გვარი

ეს ლექსი ჩვენმა საყვარელმა პოეტმა ნახევარი საუკუნის წინათ დაწერა. სამწუხაროდ, იგი დღევანდელ თავისუფალ საქართველოშიც ფრიად ყურადსაღებია.

მე ისეთ ქართველს რა ვუთხრა!

მოსწავლეთა ზამთრის არდალეგებზე
ბაკურიანის პიონერთა ბანაკში მოვხვდი. იქ
ვნახე ქართველი პიონერები, რომლებმაც
სიტყვაც არ იცოდნენ ქართული.

მუხრან მაჭავარიანი, 1958 წ.

ეს ჩემი ლექსი, ბავშვებო,
არც შემოდგომას ეხება,
არც სურათია ზამთრისა,
არც გაზაფხულის შექება.

ეს ლექსი გახლავთ აუგი,
მე გამოვდივარ ძაგებით
იმ თქვენი თანატოლების
იმ თქვენი ამხანაგების,

საუბედუროდ, რომელნიც
ისე აღზრდილნი არიან,
ქართულად ხმას არ იღებენ,
რუსულად — გაგიხარია!

რუსული ს ცოდნა, იცოცხლე,
სახარბიელო რამ არი,
მაგრამ ეს უნდა იცოდე,
მშობლიურია მთავარი.

ენა არ გაწყენს არცერთი,
უნდა იცოდე რამდენიც,
ოღონდ არ უნდა დაკარგო
ქართული სიტყვის ნათელი!

მე ისეთ ქართველს რა ვუთხრა,
რა ვუთხრა ისეთ ამხანაგს,
ვინც ვერ ახერხებს ქართულად
წერას, კითხვას და ლაპარაკს,

ვინც არც იცის და არც უნდა,
იცოდეს ჩვენი წარსული,
ვინც ვერც ხმას იღებს ქართულად,
არც სხვისი ესმის ქართული.

განა იმისთვის იბრძოდნენ
წარსულში მამა—პაპანი —
დღეს შვილმა აღარ იცოდეს
სისხლით დაცული ანბანი?

თუკი წინაპარს შანთებით
ვერ დაავიწყეს ქართული,
თუ დღესაც მღერის ქართველი
ფერეიდანში ფანდურით,

შენ აქ რა ღმერთი გაგიწყრა,
ვინ იყო შენი აღმზრდელი,
შენი გულისთვის დამიწყდა
როცა ამდენი ქართველი?

მე ისეთ ქართველს რა ვუთხრა,
რა ვუთხრა ისეთ ამხანაგს,
ვინც ვერ ახერხებს ქართულად
წერას, კითხვას და ლაპარაკს!

ენის გასატეხები

- 1.ჩიტმა რკო ჭამა, რკო ყლაბა, რკო მუხაზე გაიტანა, გაარჩია და შეჭამა.
- 2.ბერიკას ხარები შეუბამს, შეუსაბელ—სახნის—სახვნელ — უღელ—ტაბიკ—აბეურებია, როგორც შეუსაბელ—სახნის—სახვნელ — უღელ—ტაბიკ—აბეურებია, ისე ამოუსაბელ—სახნის—სახვნელ—უღელ—ტაბიკ—აბეურებია.

ანდაზები

- 1.კაცს კაცი უნდა გერქვას, თორემ ულვაში კატასაც აქვსო.
- 2.სახელის გატეხვას თავის გატეხვა სჭობიაო.
- 3.თევზი თავიდან ყროლდებაო.
- 4.ბაბუის ნაჭამმა ტყემალმა შვილიშვილს მოკვეთა კბილიო.

მეგობრობის ხილვაში

ნათია გოგიძე

ГОЛОСИ ДРУЖБИ

2006 წელს, თბილისში, საქართველოში მცხოვრებ „უკრაინელთა ასოციაცია „რუშენიკი” შეიქმნა. ორგანიზაციის დამფუძნებლები ვლადიმერ დიაჩენკო, ნოვოლოტბარი ბორის მაისტრენკო, ივორ ბოიკო, კრისტინა მაგდა და სხვები დიდი ენთუზიაზმით მოეკიდნენ ამ საქმეს. ორგანიზაციის ლოგოც საინტერესო და ყოვლისმომცველია - ინტელექტი, პური, ტრადიციები - აი, რას აერთიანებს იგი. თვითონ რუშენიკი სიმბოლოა უკრაინელთათვეს სიცოცხლისა, მარადიულობისა, ერის სიწმინდისა. იბადება უკრაინელი და მას სხვადასხვა ორნამენტებით მოქარგულ ტილოში ახვევნება, კვდება და ისევ რუშენიკით მიდის მარადიულ საუფლოში. რუშენიკი აშშევნებს დაბადების დღეებს, სტურისთვის მირთმეულ პურს არსობისას, ქორწილსა და ყველაზე წმინდას - საეტლიცას - ხატების კუთხეს.

ასოციაციას დიდი მმართველი პრეზიდენტი უკრაინელი ხალხის მიერ შემონაბუღლ და განვითარებულ სამეცნიერო-კულტურულ დანატოვარში მონაწილეობის მიღება. საქართველოს წარმომადგენლებთან ერთად, კულტურულ სფეროში პირირო ურთიერთმოწყვეტილისთვის პირობების შექმნა.

საბოგადოებრივი თანხმობის მისაღწევად უკრაინული
საზოგადოების ყველა ფენის კონსულტაციები,
საქართველოში მცხოვრებ სხვადასხვა ეთნიკური
ჯგუფების წარმომადგენლებთან ურთიერთკავშირების
გაღრმავება. ახალი თაობის პროფესიონალური
და სამოქალაქო აბროვნების ჩამოყალიბება.

რამდენად შესძლო ასციაციამ ამ კეთილშობილური
მიზნების განხორციელება, ამის შესახებ გვიამბობს
ორგანიზაციის ხელმძღვანელი ვლადიმერ ლიაჩევკო.

ვლაძიმერ დიახენკო: - როგორ გაჩნდა საქართველოში ჩემი ოვახი? ეს „გოლობომორის“ დამსახურებაა. 30-იან წლებში უკრაინამ ემიგრაციის უდიდესი ტალღა გადაისროლა ქსოფლიოში. ბაბუაჩემბა მრავიდა ხელი თავის დამშეულ ოვახს და ლენინგრადს მიაშერა, მაგრამ არც იქ იყო სახარბიელო მდგომარეობა, იქც სიმშელობდნენ. 1936 წელს ჩემი წინაპრები საქართველოში, მცხოთაში დასახლდნენ. დღემდე მასსოვს ბაბუის მადლიერებითა და სიყვარულით აღსავს განწყობა საქართველოსა და ქართველების მიმართ. ცხოვრება იმ დროს ყველგან ჭირდა, ზედმეტი ლუკმა არავის პორნოდა, მაგრამ ქართულმა სტუმართმოყვარეობამ,

У2006 році в Тбілісі утворилася асоціація українців, які проживають в Грузії. Її засновники (Володимир Дяченко, Микола Бондаренко, Борис Мастеренко, Iгор Бойко, Христина Магда та інші) з великим ентузіазмом взялися за справу. За логотип організація обрала вишитий рушник. Він поєднує в собі історію та традиції українського народу, адже це - символ життя, вічності та щасливої долі. Коли народжується українець, його пеленають у рушник, вишитий символічним орнаментом. За українським звичаєм, ховають людину теж із рушником. Вишила доріжка прикрашає святкові столи, хліб та сіль, якими зустрічають гостей, він - окраса весільного столу та світлиці добрих господарів.

Мета організації – створити сприятливі умови для співпраці з представниками Грузії у культурній сфері для досягнення громадської злагоди, проведення консультацій з різними прошарками українського суспільства та з іншими етнічними групами, які проживають у Грузії. А головне - формування професійного та громадянського світогляду нового покоління. Про то, чи зуміла Асоціація втілити в життя благородні цілі, розповідає керівник організації Володимир Дяченко.

Володимир Дяченко:

«Як опинилася моя родина в Грузії? – це «заслуга» голодомору. У 30-ті роки Україною прокотилася хвиля міграцій, яка розкидала людей по усьому світу. Мій дід зібрав свою голодну сім'ю і перебрався до Ленінграду. Але й там не знайшов країці долі. У 1936 році мої предки переїхали до Грузії і оселилися у місті Мцхета. Як зараз пригадую: очі мого діда, наповнені любов'ю і вдячністю до Грузії та її мешканців. В той час всюди було важко. Зайового шматка хліба не мав ніхто. Але грузинська гостинність, шляхетність та гуманність залишила незабутній слід в історії нашої родини. Тому ми чесно слугували і служимо країні, яка прийняла бездомних, нагодувала голодних і не дала відчути себе чужинцем. Мій дід був дуже енергійною людиною,

კეთილშობილებად და ჰუმანიტეტება საოცარი კვალი დატოვა
ჩვენი ოჯახის ისტორიაში. ჩვენც პატიოსნად ვემსახურეთ
და ვემსახურებით იმ ქეყანას, რომელმაც შეგვიფარა -
შეკივწელო. დაგვაძერა - მშიერი, კუცხობება არ გვაკრძნობინა.

ბაბჩემი ენერგიული კაცი იყო, მუშაობდა რეინიგბის
სადგურის ზედამხედველად. ჯერ მამაჩემს, მერე მე
მასწავლიდა და მიხსნიდა ქართულ ტრადიციებს,
ჩვეულებებს, წესებსა და ქართველების მხრიდან
თბილი მორაბისათვეს პარივარსკომას მნიურავდა.

працював на залізниці наглядачем станції. Він навчав мого батька, а згодом, і мене, грузинських звичаїв і традицій. Мій батько, Роберт Дяченко, закінчив художню школу і був фахівцем з гравірування. На той час це була дуже престижна спеціальність. Він завжди гордився тим, що брав неабияку участь у формуванні культурного обличчя міста. Батько був керівником бригади, яка працювала над облицюванням оперного театру ім. Ш. Руставелі, готелю «Сакартвело», кінотеатрів «Амірані» та «Октомдері». Коли приміщення старого оперного театру постраждало від пожежі, до моого батька звернувся тодішній заступник міністра культури і попросив, аби він провів відновлювальні роботи. Через поважний вік тато не погодився на таку пропозицію. Втім, театр відновили за старими ескізами барельєфів, автором яких був він. У часи Хрущова, попит на цю професію впав, оскільки настала ера простих, незамислуваних булінків.

З Мцхети моя родина перебралась в Авлабарі (район Тбілісі), а згодом - у Дідубе. «Я - з Дідубе», - так кажу всім, на тбліський манер. У 90-х роках моя сестра переїхала в Московську область. Здається, вона побоювалась міжетнічних конфліктів. А я навіть не мав наміру кудись виїжджати, адже цілком адаптувався тут. Я ніколи не відчував жодного утиску.

Я закінчив середню школу № 19 у Тбілісі, а згодом вступив у Політехнічний інститут на гідротехнічний факультет за спеціальністю «ГЕС, річкові споруди, меліораційні системи та канали».

З гордістю згадую, як брав участь у великих та важливих проектах. Зокрема, це роботи по укріпленню берегів річок Мткварі та Псоцхові, біля Турецького кордону, район Ахалціхе. У водно-будівельному тресті завідував технічними водопроводами, - на той час там проводили масштабні роботи. Ми спроектували дамбу на річці Iopi, у Кахетії, Алгетську дамбу, зрошуvalьну систему в Тбілісі-Кумісі, згодом, Самборський зрошуvalьний канал та ін. Мене шанували, як працівника, оскільки, завдяки моєму правильному кошторисному розрахунку, вдалось зекономити 2 мільйони радянський рублів. У 1992 році робота по меліораційних системах в Грузії призупинилася. Я вирішив узятись за іншу справу.

Мене завжди приваблювала народна медицина. Я цікавився цілющими травами. Згодом, цей інтерес довів до професійного рівня: пройшов спеціальні курси Міжнародного центру, де опанував лікування східними методами, нетрадиційну діагностику та масаж. Після цього отримав академічну освіту: закінчив лікувальний факультет Інституту фізкультури. Тепер я – реабілітолог, масажист-інструктор з лікувальної фізкультури. Разом з фізиками та лікарями працюю

над темою «Біоенергоплив та біоенергетична інформація як явище». Маю власних пацієнтів. Не зважаючи на професійну зайнятість, діяльність Асоціації для мене має неабияке значення. Тблісі – густотонаселене місто. Показником міжкультурного обміну є його стари райони, так звані італійські дворики. У них завжди мирно співіснували представники різних культур та національностей. Щоправда, у 90-х роках, виникли певні перипетії та напруження між тими етносами, але, на щастя, це тривало не довго.

„წყალმშენის“ ტრესტში ტენინგურ გაყვანილობებს ვხელმძღვანელობდი. დიდი საქმეები კვთდებოდა. დავაპროცესი კაშხალი მდინარე ორზე „დალის მთას“ რომენიდებდნენ; ალგეთის გაშსალი; სარწყავისისტემა ტბისის-კუმისი; სამგორისისარწყავიარჩებასხვა „წყალმშენის“ ტრესტში დიდად საბატიუცემულო თანამშრომელი ვიყავი, რადგან 2 მილიონის ეკონომია გაუკეთებული სამართველოს სწორად გაცემული ხარჯთაღრიცხვით. 1992 წელს შეჩერდა საქართველოში სამელიორაციო სისტემები, ყველაფერი ამოშრა. მეც გადავწყვიტე სხვა საქმისოების მომეკიდა ხელი. ხალხერი მედიცინა ყოველთვის მიზიდავდა, სამკურნალო მცენარეების მოყვარული ვიყავი, შემდეგ პროფესიულ დონეზე ავიყვანენს სწერილი განვითარებული მომსახური მეთოდებით მკურნალობის, მასაჟის, არატრადიციული დიაგნოსტიკის მეთოდების სპეციალური საერთაშორისო ცენტრის კურსები, შემდეგ აკადემიური განათლება მივიღე ფიზკულტურის ინსტიტუტის სამკურნალო ფაკულტეტზე. ამჟამად ვარ რეაბილიტოლოგი, სამკურნალო ფიზკულტურის მასაჟისტი, ინსტრუქტორი, ვეზუაბი თემაზე: ბიოენერგოზემოქმედება, ბიოენერგიული ინფორმაცია, როგორც მოვლენა, ფიზიკურსებთან და ექსიმებთან ერთად, მყავას ჩემი პაკინინგი.

ჩემთვის ორგანიზაციის საქმიანობას დიდი მნიშვნელობა აქვს. თბილისი მრავალეროვანი ქალაქია. კულტურათა შორის გაცვლა ლირსშესანიშნავი მაგალითია თბილისის ძველი უნივერსიტეტის „წ.წ., იტბლიური აბოვები“. ამ ეზობში ცხოვრობდნენ და შესანიშნავად არსებობდნენ პრაქტიკულად ყველა ერას წარმომადგენლები საქართველოში. 90-იანი წლების პერიოდებიმდე წარმოქმნეს დაბაბული სიტუაცია ეთნოსებს შორის, რაც საბენიეროდ, დიდხნის არ გაგრძელებულა. ახალგაზრდების მონაწილეობა ფოლკლორული საცეკვაო და სასიმღერო ჯგუფებში, სპექტაკლების დაღგმა დადგითი ტენდენცია იყო. ევროპულ ცენტრში ეთნოკური უმცირესობების საკითხებზე წარდგნილმა ჩვენმა პროექტმა, გრანტი მოიპოვა. ინსცენირებული თეატრალური მოქმედება „იტალიური ეზო“ ეთნიკური უმცირესობის კულტურული გაცვლის საღამოს საქართველოში დევიზით „საქართველო ჩვენი სახლია“ აკავი ხორავას სახელობის თეატრში ჩატარდა და დიდი წარმატება ჰქონდა. ასევე დიდი ინტერესი გამოიწვია გახტანგ ჭაბუკანისადმი მიმღვნილმა შემოქმედებითმა საღამომ. ცნობილია, რომ დიდი მოცეკვავე წლების მანძილზე კიევში ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა. 2007 წლს სწორედ უკარისის დღეების დროს გ. ჭაბუკანის სახელობის სახლ-მუზეუმში საქართველოს კულტურის ელიტა და უკარისის კულტურის სამინისტროს

Зокрема, позитивною тенденцією стала участь молоді у фольклорних, хореографічних та вокальних гуртках. Представлені нами у Європейському центрі проект з питань етнічних меншин, здобув гранд. Особливо тепло приймали інсценізовану нами театральну постановку «Італійський дворик», яку ми представили на вечорі культурного обміну етнічних меншин «Грузія – наша спільна оселя» у театрі ім. А. Хорава.

Також викликав велике зацікавлення вечір, приурочений пам'яті Вахтану Чабукіяні. Адже відомо, що великий хореограф впродовж багатьох років мешкав у Києві і там провадив творчу діяльність. Цей вечір ми провели разом із представниками Міністерства культури України і представниками грузинської еліти у будинку-музеї Вахтанга Чабукіяні у 2007-му, під час Днів України в Грузії.

того їхній розвиток та функціонування вже не відповідає сучасним реальностям. Але якщо дивитися на це з позиції підтримки та погляду на майбутнє, то можна побачити позитивні тенденції. Важливо пам'ятати, що будь-який розвиток та зміни в суспільстві повинні бути підтримані та сприяльні для всіх членів суспільства, а не лише для окремих груп. Це може бути досягнуто, якщо всі члени суспільства будуть працювати разом, з уваженням до інтересів і прав інших. Також ми маємо молодіжну організацію «Промінь», яку очолює Ніно Марджанішвілі. Виховання молоді в дружній атмосфері, в любові до землі, на якій живеш, для нас має велике значення. Саме через таку взаємоповагу та любов утворилася не одна змішана сім'я. Наприклад, мій син одружений з українкою, а зять у мене – грузин, з прізвищем Гулісашвілі.

წარმომადგენლებთან ერთად გაიმართა ეს საღამო. ახალგაზრდული ორგანიზაციაც გვაქვს - „პრომონი”, რომელსაც ნინო მარჯანიშვილი ხელმძღვანელობს. მეგობრული სულისკვეთებით, საქართველოსადმი მაღლიერების გრძნობით ახალგაზრდების აღზრდას ჩვენთვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. სწორედ ამ ურთიერთბატივისცემისა და სიყვარულის გამო შეიქმნა უძრავი შერეული ოჯახი. მაგალითად, ჩემს ვაჟს უკრაინელი ცოლიპუაჟს, მაგრამ ისექართველა, გვარად-გულისაშვილი. შეიღიშვილები კი – მიხაილ გრეშესკის სახელობის სკოლაში სწავლობენ. ესარისკრთულისკოლაუკრაინულიპროფილით.

„რუშნიკის” შეკრების ადგილი, ძირითადად სკოლაა, ზოგჯერ რომელიმე წევრის თჯხში ვიკრიბებით. ჩვენი ორგანიზაცია აგრძელებს მონაცემებს ჩვენს უმწეო თანამედროვებებს. კონტაქტი დაგამყარეთ კივეში მოქმედ საქველმოქმედო როგორიზაციასთან „ლიკარული”, რომელმაც ჩვენთვის გამოყო პერმანენტული დახმარება, მაგრამ არა გვაქვს სახსრები იმისათვის, რომ საბაჟო გადასახადები გადავიხადოთ. არადა, ეს დახმარება ბევრ შეჭირვებულ ადამიანს შეუმსუბურდა ყოფას მორალურად და ეკონომიტურად.

წელს თბილისობის დღესაწაულზე მუსიკალური ინსტრუმენტების მუზეუმში გამოფენაზე ჩვენ კვარტეტი მღვრიდა. პოლიტექნიკური უნივერსიტეტის ერთ-ერთ კორპუსში სხვადასხვა ეროვნების წარმომადგენლობა გამოიყენ მოეწყო. იქ ჩვენი კუთხე გვქონდა, სადაც გალავანი გამოიყენდებოდა თავისი ნაქრები გამოფინა.

უძრავი ჩანაფერი გვაქვს. ჩვენი დიასპორის მიზანია შევიარებულით თვითმყოფადობა, არ დაივიწყონ ჩვენმა შეიღება თავიანთი ქვეყნა და პატივი სცენ იმ ქვეყნას, რომლის მოქალაქეებიც არიან.

„რუშნიკის” თვალმარგალიტა ფორკლორული ანსამბლი „სმერეკა.” კვარტეტი მღვრიდა: ვლადიმერ დიახენოვი, თამარ კოკაია, ანა სლოვაგი და ელენა სემიონოვა. როგორც არ უნდა გაგიკვირდეთ, ანსამბლს ქართველი გოგონა – თამარ კოკაია ხელმძღვანელობს.

როგორ ანსამბლმა შიო მღვმის მონასტრის კედლებში უკრაინულად „დაიძინე, ისხო” იძღერა, თვალებზე ცრემლი უძრწყინავდათ უკრაინის საერთოს წარმომადგენლებსა და იქ მყოფ ქართველებს. უკრაინის ყოფილი ეღრი საქართველოში ბატონი მოკლია სპილი თამაზს ასე ეფერებოდა – „ჩვენი მეგრელი უკრაინელი”.

ტბილობმოვანი და ნაზი უკრაინული პანგები ოცნებებში ისე წაგიდებს, გამოფხმლება არ გინდა. „სმერეკას” სიმღერების მოსმენის დროს გამაცა ქართველი გოგონას საოცარმა გარდასახვამ. იგი ისე იყო შეტყმული თავისი უაქცენტო უკრაინულით ანსამბლის რეპერტუართან, რომ ნამდვილად უკრაინელი გეგმებოდა. როგორ მოხვდა იგი უკრაინულ

Онуки навчаються у школі ім. М. Грушевського. Це грузинська школа, з українським профілем.

Переважно, зустрічі Асоціації «Рушник» відбуваються у школі. Іноді, вдома когось із членів організації. Асоціація збирає інформацію про наших злидених співвітчизників. Ми вже налагодили контакт з київською благодійною організацією «Лікар. Інфонд», яка виділила нам гуманітарну допомогу. На жаль, ми не маємо коштів, щоб розрахуватись за митні платежі. Прикро, адже цієї допомоги очікують чимало потребуючих.

Цього року, під час свята Тбілісона виставці у Музеї музичних інструментів співали наш квартет.

В одному з корпусів Політехнічного університету на міжнародній виставці ми представили власну експозицію - вишиванки від пані Галини Шервашидзе.

Ми ще маємо багато нереалізованих задумів. Мета нашої діаспори – зберегти самобутність, щоб наші діти не забули свою батьківщину і з повагою ставились до країни, громадянами якої є тепер».

Родзинка «Рушника» - фольклорний ансамбль «Смерека». Окрім Володимира Дяченка, у квартеті співають: Тамара Кокаія, Анна Словак та Олена Семенова. Як би це було дивно, але керівник ансамблю - грузинська дівчина Тамара Кокаія.

Коли у стінах монастиря Шio-Мгвіме ансамбль виконав «Спи, Icuse» українською, у представників посольства України і у всіх присутніх на очах забриніли сльози. Тоді Посол назвав Тамару «нашою мегрельською українкою». Ніжні та милозвучні українські мотиви завжди відносять тебе у мрії, і не хочеться повернутись у реальність. Коли я слухав пісні у виконанні «Смерекі», мене вразило дивовижне перевтілення грузинської дівчини Тамари. Вона

ანსამბლში, аմის შესახებ თავად გვიამბობს: თამარ კოკაია – დაივიბადე თბილისში 1969 წელს, საფუძვლით მუსიკალური განათლება მივიღე. დავამთავრე სამუსიკო ათწლები საფორტებიანო განხრით, შემდეგ კონსერვორიასთან არსებული ექსპერიმენტული სასწავლებელი, ვოკალის განხრით ბედაგოგ ლამარა ჟყონის ხელმძღვანელობით. ამას მოჰყვა შ. რუსთაველის სახელობის თეატრისა და მუსიკის ინსტიტუტის მუსიკალური თეატრის ფაკულტეტი (პედ. უნა თოიძე), შემდეგ აპირანტურა. მყავს მეუღლე – გიორგი გაბაშვილი და ქალიშვილი – პატარა მარიამი. თბილისურ ეტოში გაზიარდე, ადრე „იტალიური“ რომ ეძახდენ. აქ მრავალი ერის წარმომადგენლები ცხოვრობდნ. ერთ-ერთ ჩემს მეგობრის დედა უკრაინელი ჰყავდა. ქალბატონი გალონა კოლესინიჩნურ ბეგრძნის თეატრის გუნდში მოქრიდა. დროთა განმაღლობაში მე და ჩემი მეგობრის დედა ძალიან დავიგობრდით. საერთო ინტერესები გვქონდა, თრივენი ვწერდით ლეგენდას, ვხავადით, ვძმირდით. ერთი თავისი სიმღერა მე მომიღვნა კიდევ.

თავიდან უკრაინულ გუნდში „ლილეაში“ მღვეროდ, რომელსაც ქალბატონი გალინას მეუღლე ირაკლი მიქელაძე ხელმძღვანელობდა. ძალიან შევთვის უკრაინელ მეგობრებს, თანდათან თჯხებით დავუკავშირდით ერთმნეთ. ბევრ შეგასხას ვპოვლოს ქართულ-უკრაინულ ხასიათებს შორის. მათაც ხომ შეისხლხორცეს აქაურობა და მიმაჩინა, რომ ახლობლები არიან. უკრაინული სიმღერა ლირიული, ტბილი და გულშიჩინებულია, მე კი ხშირად მეუბნებიან – თქვენს ხმას უკარაინული გუნდრიდა აქვს. 2005 წელს ჩვენ კვარტეტი მონაწილეობდა თბილისში გამართულ ევროპული მემკვიდრეობის დღეებში „ევროტურ 2005“. „რუსთავი-2-ის“ ჩართვის მოხვდით, ეგონა კუგუფი და მათ შორის მე უკრაინიდან ვიყავით ხმოსულნ. ვცდილობ, ქართული და უკრაინული სიმღერები ერთმანეთთან დავკავშირო. კერ კიდევ „ლილეაში“ ყოფნის დროს დავიჟინე, რომ ქართული საეკლესიო საგალობელი „შენ ხარ ვენახი“ დაგვემუშავებინა. შევენივრად გამოგვივიდა. დრო გავიდა და შეიქმნა კვარტეტი „სმერეკა“. ჩვენი ანსამბლის რეპერტუარში გვაქვს ქალბატონი გალინა კოლესინიჩნურ მიერ უკრაინულად ნათარგმნი ცნობილი სიმღერის „თბილისი“, ქართული „მრავალური“, „ალიოლი“ შესატყვისი „კოლიადგა“, „უფლის შეგვიწყალე“. მე თვითმნაც ვწერ მეგობრის რომანს. ჩემს მიერ შექმნილ 2005 წელს თბილისში ირინა კალანდაძის სალონში ჩაგატარე სოლო-კონცერტი. ეს იყო ქართულ-რუსულ-უკრაინული რომანის საღამოების გარემოცაში. ეს არის ჩემი ცხოვრება ისე აეწყო, რომ დიდ სცენაზე ვერ მოგვხვდი გარვეელი მმარტინი გამოისახა. მაგრამ მე მარტინი ბატარა სცენა, ჩემი სამყარო ჩემთვის საბატივცელო ადამიანების გარემოცაში. ეს არის უკრაინული სიმღერა და ჩემი უკრაინული მეგობრები.

полонила мене своєю українською вимовою. Як вона опинилася в українському ансамблі, розкаже сама:

Тамара Кокаія:

- «Я народилася у Тбілісі у 1969 році. Здобула добру музичну освіту: закінчила музичну школу по класу фортепіано, потім вивчала вокал під керівництвом Ламари Чконія в експериментальному училищі при консерваторії. Пізніше, навчалася в театрально-музичному інституті ім. Шота Руставелі на факультеті театру. Згодом – аспірантура. Я одружена, маю доньку. Мое дитинство пройшло в так званому Італійському дворику, де мешкали представники різних національностей. Мама одного з моїх друзів була українкою – пані Галина Колісніченко, яка співала у хорі оперного театру. Ми з нею потоваришували, мали спільні інтереси. Ми обидві писали вірші, захоплювались малюванням та співали. Одну зі своїх пісень вона присвятила мені.

Спочатку, я співала в гурті «Лілея», під керівництвом Іраклія Міkeladze, чоловіка пані Галини. Там я знайшла українських друзів. З часом ми почали дружити сім'ями. Характери українців та грузинів мають багато спільного. Українці також проникли нашим колоритом, для нас вони вже як рідні. Український спів ліричний і милозвучний, здатний проникнути до глибини душі. Мені часто кажуть, що мій голос має українську мелодику. У 2005 році наш квартет брав участь у Днях європейської спадщини у Тбілісі, на фестивалі європейського мистецтва. Ми потрапили в ефір під час прямого включення телеканалу «Руставі-2». Вони думали, що ми приїхали з України. Я намагаюсь поєднувати українські та грузинські пісні. Ще під час того, як я співала у «Лілеї», я докладала зусиль, аби учасники ансамблю освоїли грузинську церковну пісню «Шен ხარ ვენახი» (укр. – «Ти – виноградник»). Результат був близьким! А згодом, утворився квартет «Смерека» і в нашому репертуарі з'явилася відома пісня «Тбілісо», яку на українську мову переклава Галина Колісніченко. «Многая літа» і колядку «Аліло» ми виконуємо як грузинською, так і українською мовами. Я сама пишу музику і співаю власні романси. У 2005 році в Тбілісі в салоні Ірини Каландадзе відбувся мій сольний концерт. Це був вечір грузинських, українських та російських романсів.

Так сталося, що через певні обставини я не змогла потрапити на велику сцену. Але маю свою маленьку сцену, власний світ, який оточують близькі мені люди. Це мої українські друзі та українські пісні».

«ნათება» (ფიქრები გამოფენის შემდეგ)

ଗୁଣିତାଧିକାରୀ

«СЯЙВО» (ДУМКИ ПІСЛЯ ВИСТАВКИ)

Гуліада Чкадуа

17 ቤታዊሮስና የሚከተሉት ስልክዎችን አለመት ይረዳል፡፡

17 ቤታዊሮስና የሚከተሉት ስልክዎችን አለመት ይረዳል፡፡

«ნინი ბარამია ფერომენალური ნიშის მქონეა, ამიტომაც ამ სტუდიის საგამოწვევო დარბაზი მის ნახატებს დავუთმეთ. ის თუ მხატვრისას გაჰყება, საკართველოს უდიდესი მხატვარი შეეძლობა».—აღნიშვნა ნინის მასწავლებლამ, მხატვარობა ჩააოს სულაკურმა.

...თოთქეს სიბრულიდან გამოსული, უცრად მშით გახახებულ
მინდოოში ხვდებო-ექრასფერი, წითელი, ფირთობლისფერი,
სტაფილოსფერი, კაშკაშა აღლისფერი, ბრონეულის ყვავილისფერი, ქარვაში
აძრვლებული ყვავისფერი, ზერმებების, საფირონისა და ისლერი ტონები
აკდლებიდან იღვრება - ეს ნინი ბარამიას სამყაროა - ნათელი, უშუალო,
უკაურად მომზადელელი, დიდი ენერგიისა და სითბოს გამომსხვეველი.
განკუთრებული ვათვაოლირებ 13 წლის ნინი ბარამიას იმ საიარი

ენერგეტიკის ქარისხი უკავშირო და მიმდინარეობს „ნაოგბა-shine“ . ამჟამად დარწმუნებული ვარ, რომ მხოლოდ ამ შევენიერ სიღებას ძალის გადმოსცეს ფერთა ის უშევენიერესი ჰარმონია და ლიკილივა, რომელიც ნინის ფუნქს აღმოუჩენა და მოუხადავს.

თანადან, იურიულით გუთხლებული კასა აიღო და - მათი ქრისტიანული ყაზცელება
შთაბეჭდდღება, ექსპრესია აასტრაქტა-ზოგიერთი ნახატი მოისიფრო-
მოლურჯო იდეალებით გამასსოვრდება, ზოგიერთში ალისფერი ი-
ნახევარტრინგბი ჭარბობს, ამ სურათზე კი ზეცა ფრთხობლისფერია,
სხვაგანმაც ხმირად გვხვდება კაშვაშა ყვითელი ფერები, მზის ენრეგიისა
და სითბოს გამომსხვევებელი, ამ შვენინგ სურათზე კი სახლებს
შრიჩის გაჭრილი სიღრუე მოლურჯო ტონაღლობისაა, ხოლო ეს სასაცილო
ჟავულაკანი კაუნძა ქროლგია ხელში, რომლის თავგმოლდაც იღუმალ
პარტიონრს სულაც არ აღელვებს, რაღაცით ჩაბლინის პატარა ,
მიტოვებულ არსებას მაგონებს, რომელიც ვეებერთელა სამყაროში
მარტოდ მარტო დარჩენილი იუმრირთ ცდილობს თავის გადარჩენას. ამ
სურათს სიამოვნებით დაგრძელევდი “ კაუნძა ქროლგით ”.

...ეს მინდორი შეგროვების ფერებით არის მოხატული, აქ უფრო ფოთოლცვენის ტონები ჭარბობს -მოყავისფრო, ოქროსფერი, აგურისფერი

, ესა იქ გათვალისწინებული აარა ალიტერა სახლით და ამ ზე გამოიყენოს
თორასურგანგადაფარებული მაგიდები კი დარბაისელი, მაქევიფე კაცებით,
რაღაც ფრინვების ტილოს წაგვას, თუმცა ნინის ნახატში უკრ

17 листопада в художній студії Заала Сулакаури відкрили персональну виставку творів Ніні Барамії. Експоновано 50 робіт у різних стилях, здебільшого абстрактні та імпресіоністичні, а також кілька творів, виконаних олією. Молода мисткиня планує згодом представити широкому загалу повну добірку олійного живопису.

«Ніні Барамія – феноменально талановита. Саме тому ми надали їй можливість експонувати свої роботи в цій студії. Якщо вона й надалі малюватиме, Грузія матиме ще одного великого художника», – зазначив вчитель Ніні художник Заал Сулакаурі.

...Наче вийшовши з темряви, раптово опиняєшся на осяній сонцем галевині. Червоний, помаранчевий, морквяний, яскраво-бордовий, колір гранатової квітки, смарагдовий, сапфіровий і фіолетовий ллються зі стін. Це світ Ніні Барамія – світлий, безпосередній, дивовижно привабливий, який випромінює тепло та сильну енергію.

Зачаровано розглядаю дивовижної енергетики малюнки 13-річної Ніні Барамія, і в голові круться єдине слово: сяво-shine. Упевнена, що тільки це чарівне слово в змозі передати ту красиву гармонію кольорів, яку знайшов і намалював пеңзлик Ніні.

Знашов і намалював пейзаж і пінг. Зацікавлено роздивляюся малюнки, на яких експресія та абстракція змінюють одна одну – деякі роботи запам'ятовуються синьо-фіолетовою таємничістю, в інших переважають вогненно-червоні напівтони, а от на цьому малюнку небо – помаранчеве. Яскраво-жовті кольори, випромінювання енергії тепла, сонця є й на багатьох інших картинах юної художниці. От простір між будинками заповнений синюватим тоном. А цей комічний чоловік у чорному фраку з парасолею в руці, чия відчайдушність абсолютно не хвилює таємничого патнера, чимось нагадує самотню постать Чапліна –

покинутий у великому світі, він намагається врятуватися гумором. Я охоче назвала б цю картину «Маленька людина з парасолькою». З роботи, створеної на теми Матісса, дивиться самотнє жіноче обличчя. Її дивовижний спокій і врівноваженість, поєднані з таємницістю, негабаритні міці щося, далеку і забуту.

...Ця галювина розмальована осінніми кольорами. Тут домінують кольори листопаду: коричневі, золотисті, цегляні, деінде розкидані маленькі вогненно-жовті будиночки, на подвір'ях стоять накриті білими скатертинами столи, за якими святкують шляхетні чоловіки. Цей малюнок чимось нагадує роботи Піросмані. Але твір Ніні має більш життєрадісний і

აჭილილი მარტოსული ფრინველის სილუეტი. ნინის სახლები აღისაფრად შეუფრადებია, მაგრამ მე ქს ძალიან მომწინოს და ამ პირზებითობას ადგილად ვიღებ, რადგან ერთფეროვან, მოსაწყენ, ნაცრისფერ სახლებს ნამდვილად კობია გაშვაბი ალისუერი, თოთქის შენიდან მეწმულიად განათებული სახლები, როგორც სიმბოლო და მინიშება სიცოცხლის, განახლების, მოძრაობის მარათოლობისა.

ყურადღებით ვთვალიერებ ამ სურათს. მომწონს. მეტე სხვა სურათებში გადავიდარ, მაგრამ ის სურათი ისევ უკან მეტევა, თავისეკენ მიხმაბს და ისევ მასთან ვძრუნდები. მაცემს ამ ალისფერი სახლების პირობითობა, ყველას და ყველაფერს ამ სურათზე რეალური ფერი აქვს, სახლები კი მეტამულია! და უცემ გონიერა მინათღება- აქამდე როგორ ვერ მივხვდი: მთერალი სახლები, ალისფერი ღვინით მთერალი სახლები, სახლები, რომლებიც ღვინის სურნელს აფრიკევნი! მაგარი! ვფერდი ჩემთვის და გხვდები, რომ ნინის უნდოდა ამ მეტამული სახლებით გარკვეული პირობითობა შემოუთავებებინა მნახველისათვის და მთატვრულად ეთქვა, რომ შემოდგომაზე, როველის დროს ყველაფერს ღვინის, თრობის, მთიარელების ელფერი ადევს, ადამიანებთან ერთად სახლებიც კი თვრებიან! უცემ მახსენებება ნინის ფერწერის მასწავლებლის, ბაალ სულავაურის ნათქვამი- ნინის განსაკუთრებული ხედით აქვს, ის საცნებს, ადამიანებს, მოვლენებს თავისებურად ხედის და აღიქვამს და ამას ხატონება ასახოს კორი თანის სურათებში.

სახურავით ასაკის გელექტ სახით დაინიშნოს.

ნინის ნახატებს ერთი თავისებურებაც გაჩნიათ, მათ სახელწოდებები არა აქვთ, ავტორმა დამთვალიერებულს მიანდო მათი დასათაურება, ამიტომ ესარგებლობა ამ თავისუფლებით და ვცდილობ, გზადაგზა ნახატებს სახელები მოუკენი. პო, ამ ნახატს „კაცუნა ქროლგით“ ვუწოდე, მეორეს – „მერქმული სახლები“, ელენ ახვლედაინის მოქიცებებზე შესრულებულ სურათს კი, რომელზეც მწვანედ აქჩინოლი, ერთმანეთში ირის ხაზებად ვარამითონარი, კორავიზ მოზანი, უპროსოპ კორავიზ“. ის ამბო

Перехожу до наступного. Але цей малюнок знову наздоганяє мене і кличе до себе. І я повертаюся. Дивуюся з умовності яскраво-вогнених будиночків. Усе є усі на цьому полотні мають реальні кольори. І раптом у моїй голові – просвітлення: як я досі не здогадалася – будинки сп'янілі від вогненно-червоного вина, будинки, від яких лине аромат вина. Сила. Думаю про себе і здогадуюся, що Ніні хотіла за допомогою яскравості цих будиночків запропонувати глядачеві певну умовність, художньо-образно сказати, що восени, під час збирання винограду, все має колір вина, настрай сп'янілості, веселощів, і разом із людьми п'яніють навіть будинки. Згадую слова її чителя Заала Сулакаурі – Ніні має особливе бачення, по-своєму сприймає і трактує речі, людей, події і все це мальовничо відтворює у своїх роботах.

У творах Ніні є одна особливість – вони не мають назв, автор довірив це глядачеві. Тому користуюся цією свободою і намагаюся дати малюнкам назви. Відтак, один малюнок я назвала «Маленька людина з парасолькою», другий – «Яскраво-вогненні будиночки», а роботу з мотивами Елєне Ахвледіані, на якій вкриті зеленню пагорби переплітаються кривими лініями, назвала просто – «Пагорби». Це, напевно, – «Букет кольору шовковиці», який художниця «уклала» з найгарніших квітів, а цю картину назву «Натовп і художник». На ній Ніні зобразила багато людей: великих і маленьких, молодих і старших, гарних і потворних, і серед них – одна оголена до пояса фігура – це, напевно, художник. Він оголює свої почуття, переживання в роботах. Голим стоїть посеред натовпу, який не усвідомлює, що перед ним – особлива людина. Замислено віддаляється від цього малюнка, виконаного в стилі Пікассо, і зупиняється біля стіни, де висять незвично кольорові, в стилі мозаїки роботи. На цих малюнках основне – кольори. Сюжет майже не прочитується, його відсунуто на другий план. Проте багато гарних яскравих кольорів, поєднаних між

собою мозаїчно, промовляють самі. Чую за спиною чиєсь коментар про те, що роботи нагадують грузинські килими. Ця ідея мені подобається, але намагаюся знайти своє тлумачення цих кольорів-плям, які, незважаючи на різнобарвність, зовсім не викликають асоціації з простотою.

Ці кольори нагадують щось забуте і далеке, десь побачене, близьке й рідне. І раптом здогадуюся: це кольори Сухумського узбережжя, кольори камінчиків біля лагідного, погідного моря. Упевнена, та незвична яскравість і таємницість, яка наявна в кольоровому світі Ніні і яка так вирізняє її, іде з того далекого і близького світу, з генетичного простору, з її неба і моря... Зрадівши цьому відкриттю, раптово згадую, що Ніні не жила в Сухумі, не бачила цього гарного, світлого міста, не бачила, як у сутінках таємничі шелестять на узбережжі моря ряди олеандрів і магнолій, як ніжиться закоханий у хвилі місяць, загублений у пальмових гілках. Тож звідки ці розбавлені сонцем кольори, які, як стверджував мій друг – художник, лауреат премії Георгія Шарвашидзе Ельдар Кавшбайя, можуть народитися тільки біля моря? Там червоне – зовсім інше червоне, жовте – зовсім інше жовте, синє – по-іншому синє, і це тому, що промені сонця, які відбиваються від неспокійного морського плеса, створюють цю неповторну красу. І я вірю, що ці кольори, таємничі сяйво та мерехтливість яких надають самобутності її творам, беруть коріння з її генів.

«Ніні маює змалку, з п'яти років живе у світі кольорів. Вона щаслива, коли малює, і це головне, – розповідає її мама, чудова й присмна жінка пані Кеті. – Коли повертається зі студії додому, її обличчя випромінює радість і щастя».

Разом підходимо до протилежної стіни, де представлено графічні роботи Ніні. На малюнку видно вежу, яка наче розділена на дві частини: одна половина вежі темного кольору, друга – біла. Під нею зображене вола з похиленою головою. «Ніні каже, що віл – це уособлення її Батьківщини. Хоч і з похиленою головою, але все одно – сильний та гордий», – чую голос пані Кеті. А щодо алегорії напівбілої вежі – здогадуюся сама: дівчина хотіла цим показати вічне протистояння добра і зла, світла і темряви, дня і ночі, адже добро завжди перемагає зло – Ніні саме це, очевидно, намагалася підкреслити.

«Часом діти міркують і малюють дуже неординарно, деякі з них настільки вирізняються своїми здібностями, що від них навіть можна щось «поцупити», – жартівливо сказав мені кілька років тому сухумський художник, лауреат премії Георгія Шарвашидзе Темо Схулухія, який

„Зонзежр ліє ელგარედ აბროვნებინ და ხატავნ ბაჟვები, ზოგიერთი ისე გამორჩეულად ნიჭიერია, რომ მათგან რაღაც რაღაც – რაღაც ბაჟვების „მოპარვა“ კ შეიძლება, - რამდრომე წლის სემრობით მოთხრა სოხუმელმა მხატვარმა, რომელიც თავისი შეკირდების, სოხუმის სამხატვრო სასწავლებლის მოსწავლით ნაშემურების გამოვენაზე მიმიწვია.

ნინიც სწორედ ასეთი გამორჩეული ნიჭისა და მუხრის მატარებლით და მისი ნახატებიდან ბევრი რამის „მოპარვა“ და გადაღება შეიძლება. ქს უპირველს ყოვლისა არის უშაულობა, გულწრფელიბა, ფერების სისავაუ და თავისთავადობა.

და რაც ყველაზე მთავარია, ნინის ნახატი შეეძლოა გააოცის მხახველი, რაღაც ზემოეული განწყისა გადაღებული ის მშენება, გამორჩეულ ნახატთან მიახლოებისას, რომელც საუბარი სულ ბოლოსთვის მოყიფვებულივით თემაზე შეემნილ ნინის ნახატს პირობითად შეიძლება „ნათება“ ეწოდოს, მასზე გამოსახული , მღვევის გრძელებულ სამოსებში გამოწყობილ პაროვანი ფიგურების ცის კაბანონიდან, ირეალური სამყაროდა და გვევერის ინსტანცია. ისინი, რეასეკციები გამოსახული წმინდანებისან განსხვავებით დანამუშავდით გამოიჩინებან. ფიგურების ერთ ნაწყლი უკან და ზევით იურება, იქ კი საოცარი ნათება მოჩანს, კაშაშა, ელგარე, ყოლისმოცველი, მეორე ნაწყლი კი თითქოს ჩვენსკან იწვდის ხელებს და ის ნათებისკვი მიგვითითდა, რომელიც მა პატარა სურათს საოცარი შექმთ ასხოვნებს. კუკურებ მა სურათს და , რა თქმა უნდა, ვეანხმბი ნინის, რომ კუკურებ უხავარები მაინც რჩებანა – უხილავის და მარადიულის, ყველგანმყოფისა და ყოვლისმხედველის, უდიდესი ენერგეტიკის გამოშეიცვლილ მარადიული ნათების რჩება , რომელთან მიახლოებაც ზოგვრებ ასე გვიჭის და ასე გვჭირდება. მაგრამ მე დღეს გამომრთლა, მე ნახატმა სოცარი მეხედი და ენერგაზა გადმომცა, თითქოს ამ ნათებად სულში და სხეულში ერთდროულად გამარან და გამათბო. მე ეს ნათება მირჩენა ჯარიგის ამსახველ სურათებს, რადგანაც ფირმა დრაմა, ტეივლია, სინდისის ქენდან, ეს ნათება კი მის იმდედ და რჩება, რომ ჩვენ შევეცილია უკეთესები გავხდეთ და ამის შანსი ყოველთვის არსებიბ, თუკი ერჩმეთ.

კადევ ერთხელ ვავლებ ვამოფენილ ნახატებს თვალს და ახდა ის სურათებზე ვფირობ, რომლებიც მომავალში უნდა დასახოს ნინიმ. მე სიამოვნებით ვნახავო მის მიერ დახაულებ ლურჯად მოლივლივებ ზღვას, სოხუმის სანაპიროს, გაგრის ხედებს, და კოდეს, ძალის მინდა ვნახო ნინის მიერ დახაულებ ლურჯური პორტეტი, თავისი საყვარელი აღმინდებოდეთ, მშენებირ და ჭკირთვალება ლევკი, ლურჯად მოლივლივებ ზღვის ფონზე, იქვე შეიძლება პალმაც მოჩანდეს, ან რომელიც მიმირჩებოდეთ, მაგა, და, თავად ნინი და მათწინ მწვავე მდელობებ გართხმელი ფოთ, რომელსაც ბოვიდან მოვარდნილი მსუბუქი ნაივი ღონია არწევებ. .

ამ ფირებით ვეღვებ ნინის ფერადოვანს სამყაროს და შემოდგომის ფოთოლუცენით განათებულ ქუჩაში გავიდიარ. ჩაფიქრებული მივაბივებ შრიალა ფოთლების ხალიჩაზე და უკან მომყება ბაალ სულაკაურის სიტყვები ანინ ბარამი ფერადოვანი ნიჭის მქონეა, ამიტომაც დავუთმეთ ამ სტუდიის საგამოვენო დარბაზი მის ნახატებს. ის თუ მატერიალს ვაჟუება, საქართველოს უდიდესი მხატვარი შემატება. .

მე ვიცი, რომ ქს დღე აუცილებლად დადგება...

запросив мене на виставку робіт своїх вихованців із Сухумської художньої школи.

Ніні – одна з тих, хто має особливі здібності і потужну енергетику, адже з її робіт можна багато чого «поцупити» – насамперед, безпосередність, щирість, кольоровість і самобутність.

І що найголовніше, малюнок Ніні може здивувати глядача, передати йому стан піднесеності й спонукати до кращого. Саме цей стан оволодів мною, коли я підійшла до роботи, розповідь про яку залишила на завершення. Йдеться про твір на сакральну тему, яку умовно можна назвати «Сяйво». На полотні зображені легкі, неземні фігури в довгих одяжах гірчичного кольору. Вони дивляться з небес, з ірреального світу. Їм, на відміну від святих, зображені на фресках, притаманна динаміка. Частина фігур дивиться назад і вгору, звідки лініє дивовижне сяйво, яскраве і всеохопне. Друга частина фігур наче простягає до нас руки і закликає до того світіння, яке наповнює цей маленький малюнок світлом. Дивлюся на малюнок і, звісно, погоджуєсь з Ніні, що найголовніше, все-таки, – віра, невидиме і вічне, всюдисуше і світле, випромінювач найсильнішої енергетики, вічного сяйва, віра, наблизитися до якої нам іноді так важко і так потрібно. Але мені сьогодні пощастило – цей малюнок надав мені дивовижної сили та енергії. Наче це сяйво пройшло крізь мое тіло й душу одночасно і зігріло мене. Для мене ця робота цінніша, ніж зображення розп'яття, оскільки розп'яття – це драма, біль, а це «Сяйво» дає надію і віру, що ми можемо стати крацими, і цей шанс існує, якщо увіруємо. Ще раз оглядаю оком експоновані твори й думаю про роботи, які в майбутньому намалює Ніні. Я б охоче їх побачила: блакитне, мерехтливе море, узбережжя Сухумі, краєвиди Гагри і дуже-дуже хотіла б побачити сімейний портрет у виконанні Ніні: її близьких – маму, тата, сестричку і саму Ніні, а на зеленій травичці, перед ними – пухнастий песик із мудрими очима, на фоні синього моря. Поруч може бути і пальма, або гілка рододендрона, який ледь коливається від ніжного вітру з моря.

З цими думками покидаю кольоровий світ Ніні і виходжу на освітлену осіннім листопадом вулицю. Замислено крокую килимом із листя, що шелестить під ногами, і чую слова Заала Сулакаури: «Ніні Барамія – феноменально талановита. Саме тому ми надали їй можливість експонувати свої роботи в цій студії. Якщо вона й надалі малюватиме, Грузія матиме ще одного великого художника».

Знаю, що цей день обов'язково настане...

ЛУГАНСЬКА СІМ'Я: ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ГРОМАДИ

Світлана Коптилина

Отримавши редакційне завдання написати статтю про історію створення в Луганську грузинської громади, я попросила про інтерв'ю людину, яка близче всіх в Луганську знаходитьться до витоків формування грузинського громадського об'єднання - Зазу Джугеловіча Зухбая. Це зараз, у 2010-му, він - депутат Луганської обласної ради, заступник Луганського міського голови і голова Асамблеї народів Луганщини. Але говоримо ми не про сьогоднішній його статус, а згадуємо про 90-х, коли він, його велика сім'я фактично включала три сім'ї найближчих родичів, і десятки, сотні таких же сімей опинилися в чужій країні, на чужій землі. Луганщина тоді відкрила гостинні двері для багатьох грузинів, які виїхали з Грузії, рятуючи рідних, людей похилого віку, дітей від жаху війни, громадянського конфлікту, про який і зараз, через майже 20 років, Заза Зухбай говорить з величезною сумом в очах. Таку ж печаль я бачу і в очах моого другого співрозмовника - Тенгіза Кодуа, моого давнього друга і колеги по грузинських проектів, який погодився допомогти мені у виконанні завдання редакції і теж взяв участь у розмові.

С.К.: Заза Джугеловіч, в 1992 році Ви з сім'єю приїхали до Луганська як біженці. А вже в 1994 очолили обласний Благодійний фонд «Центр грузинської культури». Тобто минуло зовсім небагато часу, щоб здобути необхідні базові атрибути життя родини на новому місці, а Ви тут же з головою поринули у справи суспільні. Що Вас тоді мотивувало очолити Грузинський культурний центр в Луганську? І як взагалі починала формуватися грузинська громада в Луганську?

3.3.: Я був тоді зовсім молодою людиною, і так склалося, що турбота про нашу велику родину лягла на мої плечі. Коли ми приїхали до Луганська, моїй дочці було всього півтора роки. Але я був дуже активним і щоб забезпечити сім'ю, почав займатися підприємницькою діяльністю. 1991-1994 роки - це був період, коли багато біженців залишилися без засобів до існування, документів...

Так, були завдання більш глобальні - зберегти мову, культуру, але в той час про це багато не

думали, тому що вважали, що завтра-післязавтра ми всі повернемося на Батьківщину. Тоді надії на повернення були дуже великі.

І ми створили суспільство для того, щоб зібрати всіх біженців, дізнатися, зрозуміти проблеми цих людей, допомогти їм, як-то з документами, тобто - зібратися всім разом і вирішувати проблеми.

Ми створили Обласний благодійний фонд «Центр грузинської культури» і відразу зареєстрували більше п'ятисот сімей біженців, які проживали на Луганщині. Почали видавати їм посвідчення, на зворотному боці яких були надруковані витяги із Закону України «Про біженців». Для багатьох людей це був єдиний на той момент документ.

Т.К.: Для більшості ...

3.3.: Для більшості ... Зараз про це багато хто не пам'ятає ...

С.К.: Минуло 18 років ...

3.3.: Так, пройшло багато років. Коли людина потрапляє в таку ситуацію через те, що була війна, потрапляє в таке місце, де немає ні рідних, ні близьких, ні засобів до існування, людина озлобляється ... У людини відбувається переоцінка цінностей, особливо у багатьох молодих людей, у яких свідомість формувалася на підставі наших традиційних принципів - все має бути по справедливості, все

а їх згідно з відповідьми, які вони надали, вони повинні бути порядно, на підставі стародавніх традицій повагу - і коли відбуваються вбивства, грабежі - це страшна річ. Де б війна не відбувалася, вона виводить з тіні найгірше, що є в будь-якому народі. У будь-якому народі є погані люди, і війна для них - це середовище, як для риби - вода. І ці погані виходять на перший план і починають керувати ... Уявіть, що відбувається. Усе перевернулося, і багато розгнівалися. Була така озлобленість і в мене - я звинувачував наше керівництво за те, що з нами сталося ... За те, що у людей були поламані життя. Але з роками почав розуміти, що озлобленість і ненависть нічого не дадуть, ненависть руйнує все. Руйнує людини. Я прийшов до розуміння, що потрібно перейти на любов - до свого народу, своєї культури і щось зробити і допомогти через організацію цього товариства.

С.К.: Для молодої людини, якою ви були, завдання непросте ...

3.3.: Війна змусила подорослішати дуже швидко. Досвіду, звичайно, було мало, ми ніколи не стикалися з такими відносинами з людьми. Віри у людей було мало ... Ми надавали людям матеріальну підтримку, роздавали продукти, а часто це обростало розмовами про те, що це Грузія надіслала гуманітарну допомогу, а ми віддаємо людям тільки її маленьку частину ...

С.К.: Не зупиняли ці пересуди?

3.3.: Мене нішо не зупиняло ... Звичайно, молоду людину це дуже ранить, коли хочеш зробити щось добре, а виходить ... Ось тоді і з'явилася в мене думка: якщо ми хочемо допомогти нашим людям, зберегти нашу культуру, мову, традиції, передати нашим дітям любов до Батьківщини, це треба робити, незважаючи на те погане, що скажуть і будуть говорити недалекі люди. Готовність перенести приниження, бути обмовленим, невірно зрозумілим, а також смиреністю - тільки витримуючи це ми можемо допомогти самим собі і нашим людям тут, далеко від Батьківщини ... (ци останню цитату Заза Зухбая зачитує зі свого щоденника, який веде всі ці роки).

С.К.: У продовження тези з Вашого щоденника про те, що необхідно зберегти культуру, мову, традиції ... Я б хотіла поставити питання про історію створення в Луганську Грузинської недільної школи. Я приїдналася до цього проекту у 2005 році. Наскільки я знаю, його організаторами були Ви, сім'я Тенгіза Кодуа і Лапі Гаделії - викладачів цієї школи.

С.К.: а їх згідно з відповідьми, які вони надали, вони повинні бути порядно, на підставі стародавніх традицій повагу - і коли відбуваються вбивства, грабежі - це страшна річ. Де б війна не відбувалася, вона виводить з тіні найгірше, що є в будь-якому народі. У будь-якому народі є погані люди, і війна для них - це середовище, як для риби - вода. І ці погані виходять на перший план і починають керувати ... Уявіть, що відбувається. Усе перевернулося, і багато розгнівалися. Була така озлобленість і в мене - я звинувачував наше керівництво за те, що з нами сталося ... За те, що у людей були поламані життя. Але з роками почав розуміти, що озлобленість і ненависть нічого не дадуть, ненависть руйнує все. Руйнує людини. Я прийшов до розуміння, що потрібно перейти на любов - до свого народу, своєї культури і щось зробити і допомогти через організацію цього товариства.

С.К.: а їх згідно з відповідьми, які вони надали, вони повинні бути порядно, на підставі стародавніх традицій повагу - і коли відбуваються вбивства, грабежі - це страшна річ. Де б війна не відбувалася, вона виводить з тіні найгірше, що є в будь-якому народі. У будь-якому народі є погані люди, і війна для них - це середовище, як для риби - вода. І ці погані виходять на перший план і починають керувати ... Уявіть, що відбувається. Усе перевернулося, і багато розгнівалися. Була така озлобленість і в мене - я звинувачував наше керівництво за те, що з нами сталося ... За те, що у людей були поламані життя. Але з роками почав розуміти, що озлобленість і ненависть нічого не дадуть, ненависть руйнує все. Руйнує людини. Я прийшов до розуміння, що потрібно перейти на любов - до свого народу, своєї культури і щось зробити і допомогти через організацію цього товариства.

8.3.: Мене нішо не зупиняло ... Звичайно, молоду людину це дуже ранить, коли хочеш зробити щось добре, а виходить ... Ось тоді і з'явилася в мене думка: якщо ми хочемо допомогти нашим людям, зберегти нашу культуру, мову, традиції, передати нашим дітям любов до Батьківщини, це треба робити, незважаючи на те погане, що скажуть і будуть говорити недалекі люди. Готовність перенести приниження, бути обмовленим, невірно зрозумілим, а також смиреністю - тільки витримуючи це ми можемо допомогти самим собі і нашим людям тут, далеко від Батьківщини ... (ци останню цитату Заза Зухбая зачитує зі свого щоденника, який веде всі ці роки).

С.К.: а їх згідно з відповідьми, які вони надали, вони повинні бути порядно, на підставі стародавніх традицій повагу - і коли відбуваються вбивства, грабежі - це страшна річ. Де б війна не відбувалася, вона виводить з тіні найгірше, що є в будь-якому народі. У будь-якому народі є погані люди, і війна для них - це середовище, як для риби - вода. І ці погані виходять на перший план і починають керувати ... Уявіть, що відбувається. Усе перевернулося, і багато розгнівалися. Була така озлобленість і в мене - я звинувачував наше керівництво за те, що з нами сталося ... За те, що у людей були поламані життя. Але з роками почав розуміти, що озлобленість і ненависть нічого не дадуть, ненависть руйнує все. Руйнує людини. Я прийшов до розуміння, що потрібно перейти на любов - до свого народу, своєї культури і щось зробити і допомогти через організацію цього товариства.

8.3.: а їх згідно з відповідьми, які вони надали, вони повинні бути порядно, на підставі стародавніх традицій повагу - і коли відбуваються вбивства, грабежі - це страшна річ. Де б війна не відбувалася, вона виводить з тіні найгірше, що є в будь-якому народі. У будь-якому народі є погані люди, і війна для них - це середовище, як для риби - вода. І ці погані виходять на перший план і починають керувати ... Уявіть, що відбувається. Усе перевернулося, і багато розгнівалися. Була така озлобленість і в мене - я звинувачував наше керівництво за те, що з нами сталося ... За те, що у людей були поламані життя. Але з роками почав розуміти, що озлобленість і ненависть нічого не дадуть, ненависть руйнує все. Руйнує людини. Я прийшов до розуміння, що потрібно перейти на любов - до свого народу, своєї культури і щось зробити і допомогти через організацію цього товариства.

С.К.: а їх згідно з відповідьми, які вони надали, вони повинні бути порядно, на підставі стародавніх традицій повагу - і коли відбуваються вбивства, грабежі - це страшна річ. Де б війна не відбувалася, вона виводить з тіні найгірше, що є в будь-якому народі. У будь-якому народі є погані люди, і війна для них - це середовище, як для риби - вода. І ці погані виходять на перший план і починають керувати ... Уявіть, що відбувається. Усе перевернулося, і багато розгнівалися. Була така озлобленість і в мене - я звинувачував наше керівництво за те, що з нами сталося ... За те, що у людей були поламані життя. Але з роками почав розуміти, що озлобленість і ненависть нічого не дадуть, ненависть руйнує все. Руйнує людини. Я прийшов до розуміння, що потрібно перейти на любов - до свого народу, своєї культури і щось зробити і допомогти через організацію цього товариства.

Як все розпочалося?

3.3.: Слава Богу, що була Лапі і сім'я Тенгіза – люди, за допомогою яких ми змогли втілити ідею про створення школи. На той момент ми вже зрозуміли, що завтра-післязавтра ми не зможемо повернутися до Грузії, хоча і до цих пір у багатьох з нас є така надія... Адже ми залишили там не тільки матеріальні цінності, нажиті десятиліттями, а й соціально-культурне середовище, наших родичів, могили предків, взаємнині між людьми, наші традиції і свята ... Це ніколи не відновиш... Це неможливо пояснити людині, яка в цьому середовищі ніколи не була ... Ось це найстрашніше, що ми втратили. Чому виникла ідея організації цієї школи? Все це взаємопов'язано. По-перше, чому ми любимо ту Батьківщину, яка нас прийняла, чому ми любимо Луганськ? Тому що люди, які тут живуть, дали нам можливість частково відновити ту соціальну середу. Більшість з них нас прийняли, як рідних. В нас тут з'явилася сусіди, друзі, навіть родичі, люди побралися, похрестили дітей... В Грузії нас завжди вчили любити свою Батьківщину, сусідів, своїх близьких - ось цю всю культуру ми привезли сюди. І ми вдячні, що тут нас прийняли. Українці - прекрасний народ, дуже гостинний. Тому ми завжди будемо вважати Луганськ нашою Батьківщиною. Це вже у нас ось тут (показує рукою на серці) сидить. Це те, що не можна у нас забрати. Україна - вона є наша Батьківщина. Навіть не можу сказати - перша? Друга? Це все умовності, знаєте. Україна - така ж наша Батьківщина, як і Грузія.

С.К.: рівнозначна?

3.3.: рівнозначна. І навіть розмірковувати про це вважаю некоректним, розумієте, настільки близько нас сприйняли тут ... Моя історія - це історія того, наскільки тепло тут прийняли нас люди ...

საქართველოს სტუმრის თვალით

ГРУЗІЯ ОЧИМА ГОСТЯ

პირობითია. უკრაїна ისეთივე სამშობლოა ჩვენთვის, როგორც საქართველო.

ს.კ.: ტოლფასი.

გ.გ.: ტოლფასი. ამაზე ლაპარაკიც უტაქტო მგონია, იმდენად თბილიად მიგვიღება აქ... ჩემი ისტორია - არის ისტორია იმისა, თუ როგორ თბილიად მიგვიღო აქ ხალხმა...

ს.კ.: კარგად შეუერთდით უკრაინულ საზოგადოებას, მაგრამ, ღრმად გულში მაინც სამშობლოსადმი წუხილი იგრძნობოდა... ვუბრუნდები სკოლის თემას...

გ.გ.: ჩვენ ორგანიზაციას მაშინ ქართული კულტურის ცენტრი ერქვა. სკოლასაც ერქვა - ქართული კულტურის საბავშვო ცენტრი.

(საუბარს შეუერთდა თენციზ კოდუა, ქართული საკვირაო სკოლის დამაარსებელი)

თ.კ.: თუ შეიძლება მეც ვიტყვი რამდენიმე სიტყვას. ჩვენამდეც არსებობდა სკოლის დაარსების აზრი. მაგრამ, არ გამოიყოდა - მასწავლებელი არ იყო. ერთხელაც ბაზონი ზაბა ვნახე ქუჩაში და ვკითხე სკოლის შესახებ, რადგან მე და ლალიც ბევრს ვფერობდით ამაზე... პასუხად მივიღე, რომ კარგი იდეა, მაგრამ მასწავლებლები არ იყვანს. მე მოვუევე ლალი გადელიასა და მისი გამოცდილების შესახებ - და მანაც მხარი დამიჭირა. 1996 წელს ჩვენ ამ აზრის განხორციელება შევძლით.

გ.გ.: ეს იყო სათვისტომის სკოლა. ჩვენ შევქმნით დებულება სკოლის შესახებ. ჩვენ განვაცხადეთ, რომ სკოლა იმ ბავშვებს, რომელიც გავეთილებები ივლიდენ, კვებითაც უზრუნველყოდა.

ს.კ.: ის სიკეთე, რაც თქვენ თენციზთან და ლალისთან ერთად 90-იან წლებში დაწერებეთ, ახლა ვვაგის და ხარობს. 2010 წლიდან ჩვენს სკოლაში ქართველობის აკადემიური 11 ბავშვი სწავლობს. ამ კვირას ჩვენ მივიღეთ საქართველოდან წიგნები, სპეციალურად დაწერილი ქართული საკინო სკოლებისთვის.

გ.გ.: მე ვთვლი, რომ ჩემი მისია შევასრულე. ახლა იგი თვითონ ვთარდება. ახლა სათვისტომოს გოგი პაჭკორია ხელმძღვანელობს. სათვისტომო ცხოვრობს და იკრიბება. მაშინ მარტო ვმართავდი მას. არ ჰქონდა ხალხს დამარტინის, მხარდაჭერის სურვილი. ახლა კი სათვისტომო თვითონ ვთარდება და მე მოხარული ვარ ამით.

ს.კ.: თქვენ მართლაც ყველაზე რთული მისია შეასრულეთ, პროცესს მიეცით დასაწყისი. პირველი საფეხური ყოველთვის ყველაზე რთულია.

მადლობას გიხით იმისათვის, რომ გამონახეთ დრო თქვენი აზრებისა და მოგრძებების გასამიზრებლად.

აი, ასეთი ძნელი გამოდგა საუბარი თემაზე - როგორ იქმნებოდა ქართული სათვისტომო. გავიგვ ძალიან საჭიროდა მნიშვნელოვანი რამ ჩემთვის - ნამდვილი ფასეულობები ამ ქვეყნად.

ძალიან საინტერესო და ამავდროულად სევდიანი საუბრისა შემდეგ არ მნდა, რომ ამ მინორულ თემაზე შევაჩერო ჩემი ინტერესი. მომდევნობა გამოცემაში ჩვენ მკონველის ლუგანსკში მცხოვრებ ქართველებზე, ქართულ სათვისტომოსა და ჩვენს საკვირაო სკოლაზე მოვუევები.

С.К.: Інтегрований благополучно в українське суспільство, але десь глибоко в душі все ж щеміло про рідне ... Повертаюся до теми школи ...

3.3.: Наша організація називалася тоді Центр грузинської культури. І школа називалася - «Дитячий Центр грузинської культури». (До розмови приєднується Тенгіз Кодуа, співзасновник Грузинської недільної школи).

Т.К.: Пару слів дозвольте? До нас теж була ця ідея - створити школу. Але просто не виходило, не було вчителя. І я якось зустрів Зазу Джугеловича в місті і задав йому питання про школу, тому що ми з Лалі теж багато про це думали ... У відповідь почув, що ідея хороша, але немає вчительських кадрів. Я розповів про Лалі Гаделії, про її досвіді роботи - і він всіляко підтримав цю ідею. Це був десь 1996 рік, коли ми змогли втілити її в життя.

3.3.: Це була школа при громаді. Ми зробили Положення про школу. Ми, щоб залучити дітей всім оголосили, що дітей, які будуть приходити на заняття, ми будемо годувати.

3. К.: Те хороше, що ви разом з Тенгізом і Лалі почали в 90-х, сьогодні живе і розвивається. З вересня 2010 року в нашій школі займаються 11 дітей з грузинських сімей. На цьому тижні ми отримали з Грузії підручники, написані спеціально для Грузинських недільних шкіл.

3.3.: Я вважаю, що я свою місію виконав. Зараз це рух сам розвивається. Зараз громаду очолює Гогі Пачкорія. Громада живе, збирається. Тоді мені доводилося займатися громадою самому. Не було у людей такого завзяття стати поруч, допомогти. А зараз сама громада розвивається, і я дуже цьому радий.

С.К.: Ви виконали, дійсно, найскладніше - дали старт процесу. Перша сходинка завжди найважчая. Спасибі Вам за те, що знайшли час поділитися своїми думками і спогадами.

Ось такою непростою стала, здавалося б, звичайна розмова про те, як створювалася громада. Щось дуже важливе і потрібне для себе - про життя, про істинні цінності на цій землі я зрозуміла з цієї розмови зі своїми грузинськими друзями Зазою Зухбая і Тенгізом Кодуа. І хочеться не зупинятися на цьому (сьогодні - трохи сумному) матеріалі про грузинів Луганська та продовжити свою розповідь про те, як і чим живе грузинська громада сьогодні, про нашу недільну школу. Що я і зроблю в своїх наступних репортажах з Луганщини.

„საქართველოში უფრო ვარგია. იქ ყველაფერი „სხვანირადა. მეტი ფული, ღვინი და გმირობა. უფრო ფართო ჟესტები და დანის ტარამდე ახლო მიტანილი ხელი... საქართველოს ქალები არიან მაცრუბები, მშიშრები, ჯობია არ ძალიან არ ეხუმრო, ყველამ იცის: ლამაზი წმიმების ბარიკადები - მიუვალია. საქართველოში კლიმატი არ არის. მხოლოდ მშე და ჩრდილი.“ სერგეი დოლოატოვი უკეთ ამ ქვეყანაზე ვერ იტყვი. მაგრამ უკეთესია თქვენი თვალით იხილოთ.

საქართველოს ტემპერატურებს არამხოლოდ კაცების ცხელი გული, არამედ ქალების სირბილე განაპირობებს, რადგან იგი იწყება წმინდა ნინო განმანათლებლით, რომელიც გაემზარება იძრიაში (აღმოსავალეთ საქართველოში), რომ ეპოზა ქრისტეს სამოსი, ხოლო დარჩა მცხეთაში, ამ მხრის ძველ დედაქალაქში, სადაც ქრისტიანობა შემოიტანა.

სარწმუნობა აქ დღემდე შემოჩა, თანაც - ნამდვილი. ტიპური სურათი: ქალი და მამაკაცი ჭვარს ეკლესიის წინაშე იწერებ. ეს ხდება დღევანდელ თბილისში და არა მხოლოდ საქართველოს რეგიონებში. რელიგიური დღესასწაულების დღეებში ეკლესიიები ბავშვთა ბებით და დედების წერტილით ისება, რომელიც მთ წესებსა და ტრადიციებს უზიარებებ. წმინდა ნინოს კულტმა შემდგომში საქართველოს იერსახე განაპირობა, სადაც ქალსა და დედას დიდ ბატივს სცემენ.

მაგრამ, ასევე მოწინებით ეპიტობიან ძველსაც. ყველა არქიტექტურის ძეგლი თითქმის შემოჩა. საბჭოთა კავშირის დროს, როგორც კი მოსკოვიდან ამ თუ იქ ძეგლის დაშლის ბრძანებით დირექტივია მოვიდოდა, ქართველები იმ ადგლის დაუყოვნებლივ სკოლას ან ბიბლიოთეკას სხინდენებ. ამიტომაც,

«У საქართველო - краще. Там всі по-іншому. Більше грошей, вина й геройства. Ширше жести й близьче долоня до рукята ножа... Жінки Грузії строгі, полохливі, ім віслі не жартують. Усікий знає: барикади пухнатих вій - неприступні. У Грузії клімату немає. Є лише сонце та тінь». Краще, ніж Сергій Довлатов про цю країну не скажеш. Але ще краще - побачити це своїми очима.

Темперament Грузії визначає аж ніяк не чоловіча гарячність, а жіноча м'якість. Тому що починається вона зі святої Ніно - просвітительки, що відправилася в Іберію (Східну Грузію), щоб знайти хітон Христа, а залишилася в Мцхеті, древній столиці цього краю, і навернула в християнство місцеве населення.

Віра залишилася тут і до нинішніх часів. Причому - істинна. Типова картина: чоловік або жінка хрестяться на куполі храму - це в сучасному Тбілісі, а не далекому селищі. Напередодні релігійних свят церкви наповнюються й дитячими голосами й шептом мам, що повчують обрядам малят. Культ святої Ніно згодом визначив сучасну Грузію, країну, що з повагою відноситься до жінки й матері.

Але так само шанобливо тут ставляться до старовини. Пам'ятники архітектури вцілі майже всі (місцеві екскурсоводи запевнюють, що в епоху СРСР як тільки приходила директива з Москви про знищенння якого-небудь будинку, спритні грузини відразу відкривали в ньому школу або бібліотеку), тому Тбілісі, Мцхета, Горі або Боржомі не виглядають клонами радянської забудови 70 - 80-х років. Древні храми зачепила тільки рука арабів, що захопили Закавказзя до кінця VI століття, і росіян, що прийшли сюди в XIX сторіччі, - у храмі Святого Георгія,

тბილისი, მცხეთა, გორი და ბორჯომი 70-80-იანი წლების საბჭოთა შენებლობის ნიმუშს არ ასახავს . ძირძველ ტაძრებს მთლილ არაბთა ხელი შექმო, რომლებმაც კავკასიონი მე-6 საუკუნის ბოლოს დაიბურეს და ასევე რუსეთის, რომლებიც საქართველოში მე-19 საუკუნეში გამოჩნდნენ. უფლისციების ტერიტორიაზე აგებულ წმინდა გიორგის ტაძრში არ არის ფრესკები, რადგან ისინი აგურამდე მოხსენებ, თუმცა შემორჩა წარწერები, სადაც შეძლებთ შემდეგი წარწერის ამოკითხვას: „1848 წ. შემაკვნი.“

ამ მარტინ ნამდვილი ფასეულობა მხოლოდ ოქრო და მარმარილო არაა. აյ შეგიძლიათ ნამდვილი სიმდიდრე იხილოთ და დატვირთოთ მისი ცეკვით. ეს არის მთიდან გადასხვილი ხედი, ულამზეს ბუნება. ვარჩე ასვლა და ლამზი ხედის დანახვა ყველას თვალწარმტაც სილამაზით მოხილავს, საიდანაც მელი დედაქალაქის მცხეთის ხედი იშლება . აյ ნახავთ თუ როგორ ერწყმის ერთმანეთს ორი მდინარე, მტკვრი და არაგვი. სწორედ აյ გიაარ მწირმა გამოცდა სხეულით და სულით. სწორედ აქედან ჩანს ქველი და თანამედროვე მცხეთა. ქველი - ესაა წმინდა სვეტიტბოლის ტაძრი, სადაც პირველ ქრისტიანულ წარმოადგენლთა ნაშთი განისვენებს და სადაც წმინდანთა სულები ქართველთა ჭირსა თუ ღხვნება განიცდიან. თანამედროვე მცხეთა ეს არის ახლად აგებული სახლები და კაფეები. ჯერ ვერ მიწვდა ვაზი აივანს, მაგრამ უკვე დგას სამხრეთის ყავის სურნელი.

შარდენის ქართულ თბილისში - შეა საუკუნეების საუკუთესო ევროპული ყავის სიექსის მაგალითია. საქართველოს დედაქალაქში თქვენ ნახავთ ბავშვებს, თუ როგორ თამაშობენ ფეხბურთს ამტკერებულ ეზოებში, 40-იანი

зведеному на території древнього скельного міста Уплісцихе (переводиться як «Божа фортеця»), немає фресок, їх зняли грунтовно - до цегельної кладки, зате чітко видніються написи, приміром, такі: «1848 рік. Шемякін».

Але не золото, мармур і розкіш цінують у цих місцях. У ціні - все справжнє: вид, що відкривається з гори, смак вина або лобіо, справжня якість, перевірена часом.

За видом варто юхати в Джварі - храм Святого хреста, що піднімається на древньою столицею краю Мцхета. Тут видно, як ріки Мктварі й Арагvi сходяться в один потік Мктварі (у російському написанні - Кура). Саме тут Мцирі пережив випробування духу й тіла. Саме тут, як на долоні видна древня й сучасна Мцхета. Древня - це храм Животворящого ствала (Светіцховелі), у якому хрестили перших християн, і в якому спочивають останки представників царського роду Багратіоні, там лики святих дослухаються приクロстям і радостям нинішніх поколінь грузин. Сучасна - будинки й кафе, зведені зовсім недавно: ще не дотяг неодмінний виноград до неодмінного балкона, але вже пахне кава по-східному.

Іноді Грузія нагадує кіно. Нереально зелені гори й ріки, що міняються з кожним дощем. Небо - сонячне до прозорості або плачує від дощу, щиро й безхитрісно. Вулиця Шарден в Старому Тбілісі - кращий зразок європейського середньовіччя й дозвільні сієсти з кавою (його в Грузії готовлять каву смачно скрізь - і в маленьких кафе, і в центрі столиці). У Тбілісі діти грають у дворовий футбол на вузьких пильних вуличках у підніжжя майже зруйнованих будинків 40-х років ХХ століття, двір напівзруйнованого будинку плавно перетікає у внутрішній дворик пам'ятників архітектури, чий вік обчислюється

წლების ნახევრად-დანგრეულ ნაგებობებთან. ამ სახლების ეზოებს, რომლებიც ძირძველი არქიტექტურული ძეგლების შიდა ეზოში გადადან.

თბილისის დათვალიერება შეიძლიათ წმინდა სამების საკათედრო ტაძრიდან ან ნარიყალაზე ასვლით (მას ადგილობრივი მაცხოვრებლები ქალაქის გულს ეძახან) დაწყოთ.

ძველი თბილისის ვიწრო, ხმაურიან ქუჩებში შთამბეჭდავადი იშლება აივნები ქართული ქეიფის ხმაურითა და ბავშვების ურიამულით, უნები ბატარა სუვენირების მაღაზიების ღია კარგითა და კაფე-ბარებით, ქუჩები გადატვირთლი ადგლობრივი თუ უცხოული სტერეობით.

რა თქმა უნდა, საქართველო - ეს არის ღვინო. მას აყოლებენ ხაჭაპურს, ხინკალს, ლობიოს, მჭადას. წინანდალი, ქინძმარაული, მუკუბანი, ხვანებარა, თელიანი - უკრაინიში ძნელად გამოსათქმელი, ისინი გემოსა და ელფერს იქ იძენებ. საქართველოში, ლეგენდიდან რეალობაში გადმოწიან და მთი დავიწყება შეუძლებლივ. ქართული ქეიფების შემდეგ უკრაინულები - შემთხვევით შეკრებლი ხალხის ხმურიანი კრებები გვეონება: იქ ხომ, ყოველი ახალი ჭიქა არის ძელი მეგობრების საუბრის ახალი შტო და სუფრიდან წამოდგომა ველურობა გვეონება.

მაგრამ საქართველო - ეს არის ვიდევ „ბორჯომი“ - კურორტი და წყალი. ეროვნული სიმდიდრე და ლეგენდა. მთების, მდინარეებისა და ბორჯომის ხმარები გაფარგებული ოთხი დღე, წყაროსთან და ქარხანაში დალეული ხუთი ჭიქა ნებას გვაძლევს ვთქვათ: ბორჯომის წყაროდნ აღებული წყალი ნატურალურია და იგივე გემი აქვს როგორც ბოთლის „ბორჯომს“. მხოლოდ ეგ არის განსხვავება, რომ ქარხანაში

сторіччями: кумоньки судачать, діти граються, коти ліниво спостерігають за плинном життя. Столицю Грузії можна побачити всю й відразу - або від площі кафедрального храму Святої Трійці, або, піднявшись до фортеці Нарікала (городній кличуть її серцем Тблісі). Але краще спуститися долілиць - там, на вуличках Старого Тблісі загальне враження розсипається на дрібні осколки відчуттів: балкони наповнюються шумом застілля, квартали посміхаються розкритими дверима крамниць стародавності і сувенірів, голosi ластівок перетворюються в співчу грузинську мову: гамарджоба (здрастуйте), діді мадлоба (спасибі), мобрдзантдіт (ласкаво просимо), нахвамдіс (до побачення), гадаецит салами (передайте привіт...), гда мшвідобіса (щастилого шляху)!...

Безумовно, Грузія - це вино. Його наливають до хачапурі, хінкалі, лобіо й кукурудзяними коржами зі шпинатом, горіхами й приправами. Цинандалі, кіндзмаралі, мукузані, хванчкара, теліані - вимовляти важко тут, в Україні, вони знаходить смак, колір і відтінки там, у Грузії, перетворюються з легенди в реальність і забути їх неможливо. Після грузинських застіль українські здаються гучними зборами випадкових людей: там же кожний новий келих - новий виток бесіди між старими друзями, і встати з-за столу здається дикістю.

Але Грузія - це ще й «Боржомі». Курорт і вода. Національне надбання й легенда. Сама головна омана всіх не-грузинів: «Боржомі» там і тут відрізняється по смаку. Чотири дні, проведених у краї гір, рік і боржомі, п'ять склянок, випитих безпосередньо на заводі й у джерела, і незліченна кількість пляшок дозволяють переконливо заявити: «Ні, не відрізняється!» Вода із джерела Боржомі - натуральна, «не

іль Мєхнігур წმენდას გადის, ბუნებრივი ნახშირქვა ით
მდიდრდება, ამით ბუნებრივი გემო მხოლოდ ძლიერდება,
შემდეგ წყალი ბოთლებში ისხმება.

დღეს ბორჯომის უდელტებილში ცხრა ექსპლუატაციური
ჭაბურღილი არსებობს, რომელთა ნომრებიც აუცილებლად
არის მითითებული ეფიკეტებზე. აյ ადრე მდებარეობდა
რუსეთის მეფის – მიხაილ რომანოვის სასახლე, ახორ კი
მყუდრო ქალაქი, ევროპაში ყველაზე ციფრი, ხარაგაულის
პარკით.

ბორჯომში რბილი ჰავაა, ბუნება კი დღემდე ხელუხლებელი.
აქ გამორჩეული ეკოსისტემაა, რომლის წყალობითაც იძაფება
„ბორჯომი“, ფიჭვნარი, მთების ქედების ხაზები, ლომის-მთების
ველვანური მწვერვალი, რაოც გადმოუცემელი, რაც ალბათ
ქმნის საქართველოსა და „ბორჯომს“.

შეიძლება ეს მერცხალთა გუნდია, რომლებიც ამ ქვეყნის
ბლოგს ბორცვებზე მოერიან.

ელენა რომანენკო

прикрашена» газом, така ж на смак, як і «Боржомі» із пляшки
(скляної або пластикової - однаково). На заводі вона проходить
механічне очищення, насищується природним вуглекислим
газом, при цьому смак живлющої вологи із джерела тільки
підсилюється, потім вода розливается по пляшках. Нині в
Боржомській ущелині розташовані дев'ять експлуатаційних
свердловин, номера яких обов'язково вказуються на етикетці.
Тут колись розташовувалася літня резиденція великого князя
Михайла Романова, а зараз - чарівне містечко з найбільшим у
Європі парком Харагаули. Клімат у Боржомі - м'який, а природа,
по суті, не змінена й понині. Тут особлива екосистема, завдяки
якій і народжується «Боржомі», - реліктові гаї сосен, вигадливі
лінії гірських хребтів, вулканові породи вершини Ломіс-Мта. І
щось невловиме, що, напевно, і створює Грузію й «Боржомі».
Може, це хор ластівок, що співають над пагорбами блуз на
честь цієї країни.

Олена Романенко «Женский Журнал Здоровье»

КУРСИ ГРУЗИНСЬКОЇ МОВИ

ქართული ენის კურსები

В культурно-освітньому центрі «Іберіелі»
діють курси грузинської мови, де всі бажаючі¹
мають змогу вивчити її та пізнати грузинську
культуру. Навчальний центр укомплектований
групою висококваліфікованих педагогів.
Ви маєте можливість, завдяки комплексній
методології, швидко та на достатньому
рівні засвоїти всі аспекти грузинської мови:
граматику, письмо та спілкування.

Просимо бажаючих зв'язатися з нами

info@iberieli.org

კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრ «იბერიელში»
ქართული ენის შემსწავლელი კურსები მოქმედებს,
სადაც ყველა ასაკის მსურველს შესაძლებლობა
ეძლევა საფუძვლიანად დაუუფლოს ქართული ენის
ცოდნას და ეზიაროს ქართულ კულტურას. სასწავლო
ცენტრი დაკომპლექტებულია მაღალკვალიფიციური
პედაგოგთა ჯგუფით.
თქვენ შესაძლებლობა გეძლევათ, კომბლექსური
მეთოდოლოგიის საშუალებით სწრაფად აითვისოთ
ქართული ენის ზეპირმეტყველება, კითხვა და წერა.
მსურველებს გთხოვთ დაგვიკავშირდეთ
info@iberieli.org

საქართველო

#2 (9) 2010

პროექტის ავტორი:
ბესი შემუგია

რედაქტორი:
სოსო ჩიმია

ნომერზე მუშაობდენ:
დავით კურთანიძე
ნათა გოგიაძე
ანი სორიძე
ლელა კიკალაშვილი
ნანა ძიგუა

თარგმანი:
დავით კურთანიძე
კონსტანტინ ალანია

დიზაინი:
და კომპიუტერული უბრუნველყოფა
დავით კურთანიძე

ფოტოგრაფი:
ვიქტორია იაკობიუკი
ელენა გონძა

უკრაინის ქართველთა ასოციაცია «იბერიელი» მადლობას უზის
საქართველოს საგანგებო და სრულფლებიან ელჩს უკრაინაში
ბატონ გრიგოლ ქათამაძეს გაწეული ფინანსური დახმარებისთვის

უკრაინის ქართველთა ასოციაცია მადლობას უზის
აფხაზეთის აფონიმიური რესპუბლიკის მედია ცენტრის
საინიციატივო მთარდაჭერისათვის

MEDIA
Center
MEDIA CENTER of ABKHAZIA
www.amc.ge

www.iberieli.org
info@iberieli.org

